

Nota van beantwoording zienswijzen

**Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) plan-MER
windenergie gemeente Lansingerland**

**provincie
Zuid-Holland**

Inhoud

1.	Doel nota van beantwoording	3
2.	Procedure	3
3.	Veel voorkomende onderwerpen.....	4
3.1	Historie	4
3.2	Participatie	6
3.3	Geluid	7
3.4	Slagschaduw	10
3.5	Afstandsnorm	10
3.6	Gezondheid	10
3.7	Landschap	11
4.	Beantwoording per zienswijze	13
A –	Gemeenten en andere overheden.....	13
A001 –	Gemeente Zoetermeer.....	13
A002 –	Gemeente Zuidplas	14
A003 –	Recreatieschap Rottemeren	15
B –	Bedrijven en instellingen	16
B001 –	Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL)	16
B002 –	Gasunie.....	16
B003 –	Stedin.....	17
B004 –	Rotterdam The Hague Airport.....	18
B005 –	Dunea	18
C –	Verenigingen en particulieren.....	19
C001 –	De Vereniging Vrienden van het Bentwoud.....	19
C002 –	De Belangenvereniging Kruisweg.....	19
C003 –	Natuur- en Vogelwacht Rotta.....	22
D001 –	Naam geanonimiseerd	22
D002 –	Naam geanonimiseerd	27
D003 –	Naam geanonimiseerd	28
D004 –	Naam geanonimiseerd	30
D005 –	P.A. de Lange (advocaat).....	37
D006 –	Naam geanonimiseerd	39
D007 –	Naam geanonimiseerd	41

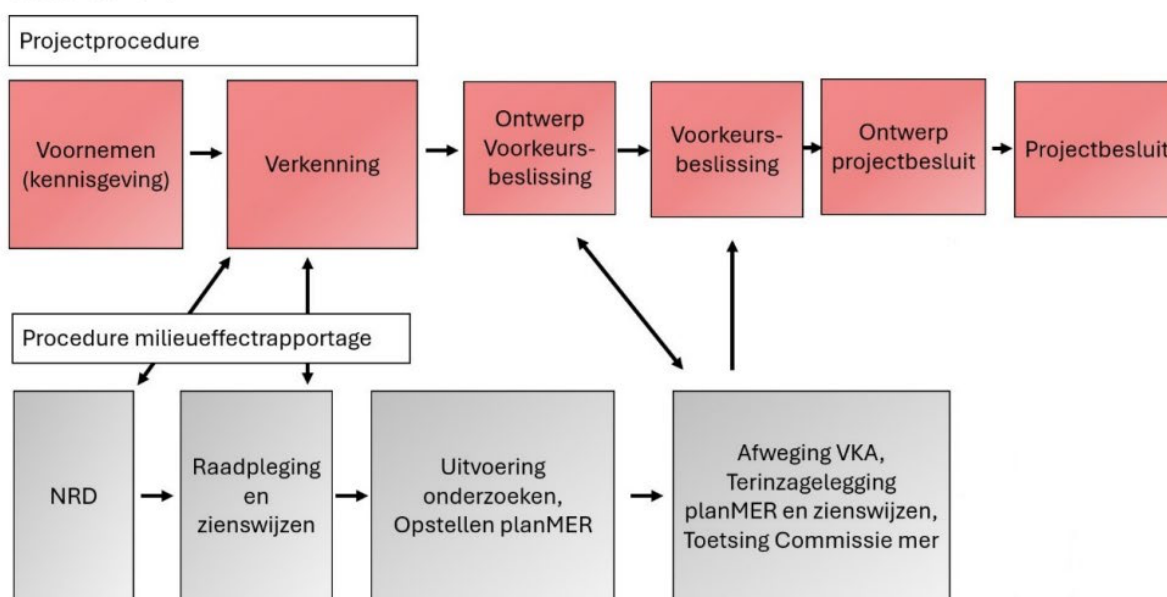
D008 – Naam geanonimiseerd	44
D009– Naam geanonimiseerd	47
D010– Naam geanonimiseerd	48
D011– Naam geanonimiseerd	49
D012– Naam geanonimiseerd	52
D013– Naam geanonimiseerd	54
D014– Stichting Groene Hart.....	57
D015– Naam geanonimiseerd	58
D016– Naam geanonimiseerd	60
D017– Naam geanonimiseerd	62
D018– Naam geanonimiseerd	64
D019– Naam geanonimiseerd	66
5. Reflectie op advies Commissie mer	68
6. Voorgestelde aanpassingen NRD naar aanleiding van zienswijzen	71
Zienswijze D001 - Lijnstructuur	71
Zienswijze D004 - Rechtmatigheid.....	71
Zienswijze D011 - Algemeen	71
Zienswijze D011 - Leefomgeving.....	71
Ambtelijke wijziging	71
Ambtelijke wijziging	71
Bijlagen.....	72
• Bijlage 1 Advies van de commissie mer	72

1. Doel nota van beantwoording

Voor u ligt de nota van beantwoording van de 'Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) plan-MER windenergie gemeente Lansingerland'. In deze nota van beantwoording vindt u alle zienswijzen, samengevat en ingedeeld naar onderwerp. In verband met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zijn de persoonsgegevens van natuurlijke personen die een reactie hebben ingediend geanonimiseerd en voorzien van een uniek nummer. Dit nummer wordt doorgegeven aan de indieners met de vastgestelde nota. Met dit nummer kunnen zij in deze nota de beantwoording op hun zienswijze vinden.

2. Procedure

Procedureschema

Als onderdeel van de eerste fase in de plan-MER procedure om te komen tot een voorkeursbeslissing is een conceptnotitie reikwijdte en detailniveau (concept-NRD) opgesteld. De 'concept NRD' windenergie Lansingerland heeft van 25 november 2024 tot en met 17 januari 2025 ter inzage gelegen. In deze periode kon iedereen een zienswijze indienen.

Gedurende de termijn van de terinzagelegging zijn er 45 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en beantwoord. Een aantal ingediende zienswijzen heeft geleid tot aanpassingen aan de NRD. Dit is terug te lezen in de antwoorden in hoofdstuk 4, en het overzicht van wijzigingen in hoofdstuk 6 van de nota van beantwoording.

Daarnaast is er advies gevraagd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder Commissie mer). De Commissie mer heeft op 24 februari 2025 [advies](#) uitgebracht over de reikwijdte en het detailniveau voor het op te stellen MER. In hoofdstuk 5 geeft de provincie een reflectie op het advies. Het advies is integraal opgenomen als bijlage bij deze nota van beantwoording.

Vervolg

Voorkeursbeslissing

Na afronding van het plan-MER besluit Gedeputeerde Staten welke van de drie onderzochte locaties, of een combinatie daarvan, zij het meest geschikt vindt voor de realisatie van de windmolens. Dit wordt de voorkeursbeslissing genoemd.

De (ontwerp) voorkeursbeslissing wordt naar verwachting genomen in september 2025.

Projectbesluit

Na het nemen van de voorkeursbeslissing volgt de procedure voor het nemen van het projectbesluit. Met het projectbesluit besluit de provincie over de ruimtelijke inpassing en de benodigde vergunning(en). Als blijkt dat de locatie in de voorkeursbeslissing niet past binnen de huidige omgevingsverordening, wordt door GS een voorstel gedaan aan PS om hiervoor de omgevingsverordening aan te passen.

3. Veel voorkomende onderwerpen

Meerdere indieners van een zienswijze hebben vergelijkbare vragen en/of opmerkingen gemaakt over de historie van de beoogde windmolens, participatie, landschap, milieunormering windmolens, gezondheid, geluid, slagschaduw, en landschap. Deze vragen worden in hoofdstuk 3 per thema beantwoord. Bij de reactie op de individuele zienswijzen wordt verwezen naar deze thematische antwoorden waar dat relevant is.

3.1 Historie

In verschillende zienswijzen zijn er vragen over de te onderzoeken locaties voor windenergie in Lansingerland. Daarnaast zijn er ook veel zienswijzen met vragen over waarom de provincie de regie over de windontwikkeling naar zich toe heeft getrokken. Deze paragraaf geeft een beknopt overzicht in de tijd van de verschillende gemaakte keuzes en afspraken en beschrijft zowel het proces als de achterliggende historie van deze ontwikkelingen.

Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam 2012

In de (voormalige) Stadsregio Rotterdam spraken de gemeenten, provincie Zuid-Holland en andere partijen af om minimaal 150 MW aan windenergie te realiseren in 2020. Dat is vastgelegd in het Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam 2012. De gemeente Lansingerland ziet de locatie Prisma/BleiZo als een 'potentiële locatie' voor een capaciteit van 12 MW.

Locaties windenergie Rijnmond (herziening VRM 2018)

In de partiële herziening van de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) die op 19 januari 2018 in werking trad, hebben de Provinciale Staten van Zuid-Holland voor de ontwikkeling van windenergie 16 locaties in het Rijnmondgebied aangewezen. Naar aanleiding hiervan hebben de provincie Zuid-Holland en de gemeente Lansingerland op 28 november 2017 een bestuursovereenkomst getekend waarin de provincie afziet van het uitoefenen van haar bevoegdheden voor de ruimtelijke inpassing en vergunningverlening van windmolens op de in Lansingerland aangewezen locatie voor windenergie: Prisma-Bleizo. Hiermee kwam het

bevoegd gezag voor de ruimtelijke inpassing en vergunningverlening van windenergie op Prisma-Bleizo bij de gemeente Lansingerland te liggen.

2020: Verlenging convenant Windenergie Rotterdamse regio

In 2020 loopt het convenant afgesloten in 2012 af. De gemeenten en de provincie ondertekenen een verlenging, omdat zij een gedeelde ambitie hebben voor windenergie in het gebied.

2021 Onderzoek verkenning windenergie in opdracht van de gemeente

De gemeente heeft in 2021 (door adviesbureau Pondera) een belemmeringenonderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheden voor windmolens binnen de gemeente Lansingerland. Uit dit onderzoek blijkt dat er vier potentieel kansrijke gebieden zijn waar windmolens kunnen worden gerealiseerd: BleiZo-West in combinatie met Kruisweg-Oost, de Noordpolder, en twee kleinere gebieden langs de Rottezoom tussen Bleiswijk en Vijfhuizen.

2021-2022: Ontwikkelperspectief PROEFTuin Bleizo

In oktober 2021 namen de gemeenteraden van gemeente Lansingerland en Zoetermeer een besluit over wonen en werken op Bleizo-West.

Op 2 februari 2022 is besloten dat de provincie samen met de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer afspraken maakt om te komen tot een gezamenlijke oplossing voor de locatie Bleizo-West.

Voorjaar 2023: Besluit gemeente Lansingerland

Tussen de oplevering van het rapport van Pondera (april 2021) en voorjaar 2023 heeft de gemeente nader onderzoek laten doen naar de technische/ beleidsmatige mogelijkheden en wenselijkheid van windmolens in haar gemeente. Hierop concludeerde het college van Lansingerland in het voorjaar van 2023 dat windenergie in de door Pondera geïdentificeerde gebieden vanwege technische en beleidsmatige belemmeringen niet haalbaar was. Een voorstel van het college aan de gemeenteraad om af te zien van windenergie in de door Pondera benoemde gebieden is in juni 2023 aangehouden.

Juni 2023: Coalitieakkoord Krachtig Zuid-Holland

Omdat in het voorjaar van 2023 de gemeente heeft aangegeven niet verder te gaan met de verkenning en ontwikkeling van windmolens, en gelet op het belang dat de provincie hecht aan de duurzame opwek van energie, heeft de provincie de regie over ontwikkeling van windenergie in Lansingerland naar zich toegetrokken. In het coalitieakkoord Krachtig Zuid-Holland kondigt de provincie aan de regie over windontwikkeling in Bleizo naar zich toe te trekken. In het coalitieakkoord 2023-2027 staat hierover opgenomen:

“De locatie Bleizo-West is aangewezen als windenergielocatie. De provincie zoekt een alternatieve locatie op het grondgebied van de gemeente Lansingerland en maakt met een projectbesluit windenergie op die locatie mogelijk. Indien er in het najaar 2023 geen alternatieve locatie gevonden is die aan de gestelde voorwaarden voldoet, start de provincie met het proces van een projectbesluit voor windenergie op Bleizo-West, of een andere locatie op het grondgebied van Lansingerland, om de opgave voor circa 15 MW te realiseren.”

Najaar 2023: second opinion provincie

Naar aanleiding van het coalitieakkoord 2023-2027 laat de provincie in najaar van een nieuw onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden voor de realisatie van 15 MW windenergie in de gemeente Lansingerland. Uit dit onderzoek blijkt dat dit op locaties mogelijk zou moeten zijn: Kruisweg oostzijde, Bleizo-West en Noordpolder. Deze locaties waren ook in het rapport van Pondera (2021) geïdentificeerd.

December 2023: Provinciaal besluit drie locaties en voorbereiding projectbesluit

Naar aanleiding van deze second opinion heeft Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland op 19-12-2023 besloten een projectbesluit procedure te starten waarin op één van de drie locaties, of een combinatie daarvan de planologische inpassing en vergunningverlening van 15 MW windenergie mogelijk te maken.

De projectbesluitprocedure begint met een verkenningsfase. In de voorkeursbeslissing wordt één, of een combinatie van delen van de drie potentiële windlocaties vastgelegd. In de volgende fase van de projectprocedure wordt voor deze locatie door een initiatiefnemer een projectbesluit voorbereid waarin de relevante omgevingsvergunning en ruimtelijke inpassing wordt uitgewerkt.
2024: Opstellen NRD

Ter voorbereiding van de voorkeursbeslissing laat de provincie een plan-MER uitvoeren. In het plan-MER worden de effecten van de drie potentiële windlocaties op het milieu en de leefomgeving onderzocht. Een plan-MER begint met het vaststellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Een NRD is het onderzoeksvoorstel voor een milieueffectrapportage. In de NRD staat welke milieueffecten er worden onderzocht (reikwijdte) en op welke manier (detailniveau).

2025 Bestuursovereenkomst

De colleges van de gemeente Lansingerland en de provincie hebben op 19 februari 2025 een bestuursovereenkomst gesloten over wonen, werken, windenergie, bereikbaarheid en leefbaarheid in de gemeente Lansingerland. In deze overeenkomst is opgenomen dat het de bestuurlijke voorkeur is om woningen in het Plangebied Bleizo-West te bouwen. Echter mocht het plangebied Bleizo-West als enige geschikte windlocatie naar voren komen uit het plan-MER, dan gaan de gemeente en de provincie opnieuw met elkaar in gesprek.

Het plan-MER voor de drie potentiële windlocaties wordt in het najaar 2025 verwacht.

3.2 Participatie

In deze paragraaf wordt ingegaan op punten met betrekking tot participatie die in meerdere zienswijze worden benoemd.

De provincie Zuid-Holland hecht veel waarde aan een zorgvuldig proces bij de ontwikkeling van windenergieprojecten waarin inwoners en belanghebbenden een rol hebben. Hoe wij dit (participatie)proces vormgeven in verschillende situaties staat beschreven in het participatiebeleid van de provincie, dit is opgenomen in de participatievisie en de participatieverordening. Het doel van de provincie is om communicatie en participatie te gebruiken om 1; plannen inhoudelijk beter te maken, 2; besluitvorming democratischer te maken (eenieder kan gebruiken maken van zijn/haar/hen rechten om invloed uit te oefenen) en

3; het legitiemer en acceptabeler maken van een besluit door het organiseren van een navolgbaar proces.

Insteek participatie

In dit specifieke geval is de opgave om windenergie mogelijk te maken overeengekomen in 2012 en daarna meerdere malen opnieuw bekrachtigd. Dit betekent dat er geen ruimte is voor participatie over de vraag *of* de windmolens er komen.

Participatie in dit project is daarmee met name gericht op het informeren van de omgeving over proces en inhoud, het gesprek over hoe de provincie zoveel mogelijk omwonenden/organisaties bereiken en naar wens informeren, en het inwinnen van informatie uit en over de omgeving die belangrijk is om t.b.v. besluitvorming aan het bestuur van de provincie voor te leggen.

De gemeente Lansingerland heeft zich sinds 2012 gecommitteerd aan de opgave om met windmolens binnen de gemeente duurzame energie op te wekken in Bleizo-West.

In het coalitieakkoord 2023 - 2027 van de provincie is de opgave windenergie in Lansingerland verruimd van 12 MW naar 15 MW. Over het proces als de achterliggende historie wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.1 Historie.

De participatie voor wind in Lansingerland richt zich daarom op de drie vastgestelde locaties en *waar* en *hoe* de realisatie plaatsvindt. De provincie heeft vanaf de start in 2023 door informatieavonden, brieven, krant en website (www.windlansingerland.zuid-holland.nl) alle belanghebbenden geïnformeerd over de mogelijkheden van participatie binnen de kaders van dit project. De aanpak is ook terug te vinden in het '[communicatie- en participatieplan](#)'.

Proces participatie

In meerdere zienswijzen wordt gevraagd op welke zaken omwonenden en andere betrokkenen invloed kunnen uitoefenen participeren bij het project en de besluitvorming.

De besluitvorming over waar de windmolens komen en de vergunningverlening ligt bij Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. De participatie in het project is conform aan trede 1 van de participatieladder, de mogelijkheden voor directe invloed van inwoners en andere betrokkenen op de besluitvorming is beperkt. De focus in het participatieproces ligt op het tijdig informeren over het project en het uit te voeren onderzoek, de te maken keuzes en het verloop van de procedures. Met als doel dat betrokken zo goed mogelijk weten hoe de procedures lopen en waar ze aan toe zijn en weten wanneer de formele inspraakmomenten zijn.

Lokaal Eigendom

In meerdere zienswijzen worden vragen gesteld over lokaal eigendom van windmolens.

De provincie streeft naar minimaal 50% lokaal eigendom van windenergieprojecten, met een streven naar 100%. Dit is een belangrijk uitgangspunt in het provinciaal omgevingsbeleid, maar geen juridisch afdwingbare eis. Deze ambitie is ingegeven vanuit de wens om de omgeving van windprojecten naast de lasten ook in de lusten (opbrengsten) te laten delen. Lokaal eigendom is geen milieueffect en valt daarom buiten de scope van het MER-onderzoek.

3.3 Geluid

In deze paragraaf wordt ingegaan op punten met betrekking tot het geluid van windmolens die in meerdere zienswijze worden benoemd. Geluid is een belangrijk aandachtspunt bij de beoordeling van windmolenprojecten. In het plan-MER worden de effecten van windmolengeluid

onderzocht op basis van actuele wetenschappelijke inzichten en rekenmethoden. In de onderzoeken wordt aandacht besteed aan: jaargemiddelde geluidsnormen (Lden), cumulatief geluid en laagfrequent geluid. Het plan-MER vergelijkt verschillende locaties en varianten.

Nieuw landelijke normen

De milieunormen voor windmolens in Nederland zijn steeds in ontwikkeling. In 2021 heeft de Raad van State de landelijke regels (vastgelegd in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer) om procedurele redenen buiten werking gesteld. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) werkt aan nieuwe landelijke milieuregels voor windmolens. De concept-normen die in oktober 2023 zijn gepubliceerd, bevatten onder andere voorstellen voor geluidsnormen, slagschaduwnormen en een afstandsnorm. Deze normen zijn bedoeld als een afweging tussen hinderbeperking en de mogelijkheid om duurzame energie op te wekken.

In de “nieuwe” landelijke ontwerp-normen wordt voor geluid net als in de “oude” normen een jaargemiddelde Lden norm voorgesteld. Zo wordt een standaardwaarde voorgesteld van 45 dB Lden en 39 dB Lnight voor geluid op geluidgevoelige gebouwen, met de mogelijkheid voor lokaal maatwerk tot een grenswaarde van 47 dB Lden en 41 dB Lnight.

De geluidsnorm voor windmolens wordt uitgedrukt in Lden (Level day-evening-night), een jaargemiddelde waarbij geluid in de avond en nacht een straffactor krijgt van respectievelijk 5 dB en 10 dB. Dit betekent dat het geluid dat tijdens deze perioden wordt geproduceerd zwaarder meeweegt in de berekeningen. Dit voorkomt dat nachtelijk geluid te veel hinder veroorzaakt.

Bij de geluidsberekeningen wordt gebruikgemaakt van langjarige meteorologische gegevens van het KNMI. Dit zorgt ervoor dat alle weersomstandigheden worden meegenomen, waardoor een realistisch beeld ontstaat van het gemiddelde geluidsniveau.

De verwachting is dat de nieuwe landelijke milieuregels voor windmolens in 2025 worden vastgesteld. Naar verwachting zijn deze nieuwe landelijke milieuregels voor windmolens in werking op het moment dat het projectbesluit over windenergie in Lansingerland wordt vastgesteld en een omgevingsvergunning wordt verleend.

Tot de landelijke normen zijn vastgesteld hebben gemeenten en provincies de mogelijkheid om eigen milieunormen vast te stellen voor aspecten zoals geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Deze lokale normen moeten voorzien zijn van een actuele, deugdelijke en op de specifieke situatie toegesneden motivering. Dit biedt lokale overheden de mogelijkheid om rekening te houden met specifieke lokale omstandigheden en om de omgeving te beschermen tegen hinder. Zodra de nieuwe landelijke milieuregels zijn vastgesteld, zullen deze de huidige tijdelijke lokale normen vervangen. Dan is er een uniform kader voor de plaatsing en exploitatie van windmolens in heel Nederland. Daarom kiest de provincie ervoor om nu nog geen besluit te nemen over het instellen van lokale normen.

Geluid in de praktijk

Een woning die wordt blootgesteld aan 47 dB Lden op de gevel, ervaart in de praktijk gemiddeld ca. 41 dB en maximaal ca. 45 dB op de gevel. Hierdoor worden piekgeluiden beperkt en het geluid valt grotendeels binnen de gestelde normen.

Cumulatief geluid

In verschillende zienswijzen worden zorgen gedeeld over cumulatie (stapeling) van geluid: de toenemende geluidsbelasting ten opzichte van het al aanwezige geluid van bijvoorbeeld de

snelweg A12, de N209 en HSL. Door indieners van de zienswijze wordt gevraagd om hier metingen naar te doen.

In het plan-MER wordt onderzoek gedaan naar geluid in cumulatie. De invloed van windmolens op het cumulatieve geluid wordt in het plan-MER beoordeeld. De geluidsbelasting van de alternatieven wordt samengevoegd met de geluidsbelasting van de huidige situatie, waarin ook de snelweg, N209 en de HSL worden meegenomen. Hiervoor wordt de methode Miedema gebruikt. Met deze methode wordt inzichtelijk gemaakt welk effect het gecumuleerde geluid op (gevels van) geluidgevoelige bestemmingen heeft. Afhankelijk van de gecumuleerde geluidbelasting wordt per situatie (woning) eerst bepaald wat de huidige situatie is. De situatie kan gekwalificeerd worden van (zeer) goed tot (zeer) slecht. Daarna wordt daar het effect van een toekomstige windmolen aan toegevoegd. Op basis hiervan wordt bepaald of de komst van windmolen leidt tot een verslechtering van de ervaren geluidsbelasting.

Per situatie zal de provincie als bevoegd gezag moeten motiveren of een (kleine) verslechtering van de geluidsbelasting aanvaardbaar is. Waarbij vooral in gevallen dat een windmolen zorgt voor een toename van het cumulatieve geluid waardoor de aanvaardbaarheid (zeer) slecht wordt, het bestuur duidelijk zal moeten motiveren welke maatregelen genomen worden om de overlast te beperken. Er kan echter niet worden gegarandeerd dat er geen enkele toename van de geluidsbelasting zal plaatsvinden.

Het bestaande omgevingsgeluid wordt in kaart gebracht aan de hand van de Atlas Leefomgeving van het RIVM, waarin meerdere geluidsbronnen zijn gecombineerd tot een realistisch beeld van de huidige situatie. Dit biedt een betrouwbaardere basis dan specifieke nulmetingen, die sterk afhankelijk zijn van het moment en de locatie van meting.

Laagfrequent geluid en infrageluid

Meerdere indieners van zienswijzen maken zich zorgen over het laagfrequent geluid afkomstig van windmolens.

In 2017 en 2021 heeft het RIVM een literatuurstudie verricht naar gezondheidseffecten van windmolengeluid. Hierbij is naast 'normaal' hoorbaar geluid gekeken naar de effecten van laagfrequent en infrason geluid. Het RIVM heeft geen aanwijzing gevonden dat het infrageluid van windmolens effect heeft op de gezondheid. Over laagfrequent geluid oordeelt het RIVM dat er geen wetenschappelijk bewijs bestaat dat laagfrequent geluid andere effecten voor omwonenden heeft dan 'normaal' geluid. Naar aanleiding van deze onderzoeken worden er ook in het concept voor de nieuwe milieunormen voor windmolens geen aparte wettelijke eisen en normen opgenomen voor laagfrequent geluid en infrageluid. Daarom wordt dit in het plan-MER niet afzonderlijk onderzocht.

Handhaving en vergunningseisen

Meerdere indieners van zienswijzen maken zich zorgen over hoe gehandhaafd gaat worden op geluidsoverlast van de windmolens.

De geluidsbelasting van windmolens mag niet hoger zijn dan wat in de vergunning is toegestaan. Dit kan worden gewaarborgd door een handhavingsnorm, waarbij bijvoorbeeld een maximale 10-minuten gemiddelde LAeq-waarde wordt vastgesteld. Dit moet nader worden bepaald bij het verlenen van vergunningen. Handhaving na plaatsing van windmolens is mogelijk en kan worden afgedwongen via de vergunningsvoorwaarden (zie: [RVO – handhaving geluidsnormen](#)).

Impact op woningen in buurgemeenten

Meerdere indieners van zienswijzen maken zich zorgen dat woningen in de omgeving van de potentiële windmolens niet meegenomen worden.

Bij de geluidsberekeningen in het MER worden alle woningen meegenomen die op 1 januari 2025 in het Basisregister Adressen en Gebouwen (BAG) staan. In de MER wordt geluid gemodelleerd en vervolgens wordt een afkapgrens op basis van afstand of Lden waarde (bv 36 dB Lden) gehanteerd.

3.4 Slagschaduw

In deze paragraaf wordt ingegaan op punten met betrekking tot slagschaduw van windmolens die in meerdere zienswijze worden benoemd.

Voorkomen hinder

Bij de beoordeling van de effecten van slagschaduw wordt gekeken naar de mogelijke impact en naar de manieren om hinder te voorkomen. Moderne windmolens zijn standaard uitgerust met een stilstandsvoorziening, die de turbine automatisch stilzet wanneer er norm overschrijdende slagschaduw optreedt.

Voor slagschaduw gold in de oude normen van het activiteitenbesluit een maximum van gedurende 17 dagen per jaar niet meer dan 20 minuten per dag per slagschaduwgevoelig gebouw, binnen een afstand van maximaal 12 keer de rotordiameter.

Nieuwe normen

In de nieuwe concept milieunormen voor windmolens is dat vereenvoudigd tot maximaal 6 uur per jaar en maximaal 20 minuten per dag.

3.5 Afstandsnorm

In deze paragraaf wordt ingegaan op punten met betrekking tot afstandsnorm voor windmolens die in meerdere zienswijze worden benoemd.

In de nieuwe normen wordt een minimale afstand van twee keer de tiphoogte tot windmolengevoelige objecten voorgesteld. Er is de mogelijkheid tot lokaal afwijking voor zwaarwegende economische of maatschappelijke belangen. Dit afwijken kan alleen als het goed gemotiveerd is. Zie voor meer informatie over de nieuwe landelijke milieuregels windmolens paragraaf 3.3.

3.6. Gezondheid

In deze paragraaf wordt ingegaan op punten met betrekking tot de gezondheidsrisico's van windmolens die in meerdere zienswijze worden benoemd.

Gezondheidseffecten van windmolens

De plaatsing van windmolens roept bij omwonenden vaak zorgen op over mogelijke gezondheidsklachten. Er bestaat een relatie tussen het geluidniveau van windmolens en hinderbeleving. Ervaren hinder kan leiden tot gezondheidsklachten. In het plan-MER wordt gekeken naar effecten op gezondheid passend bij het niveau van de voorkeursbeslissing.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er onvoldoende bewijs is dat het geluid van of het wonen nabij windmolens leidt tot directe gezondheidseffecten, zoals hart- en vaatziekten, stofwisselingsstoornissen en effecten op mentale gezondheid (RIVM, 2021). Het RIVM voert de komende tijd diverse [onderzoeken](#) uit naar geluid van windmolens en laagfrequent geluid van diverse bronnen van omgevingslawaaï. Zij betreft in haar onderzoeken ook resultaten uit andere EU-lidstaten. Er zijn geen eenduidige onderzoeksresultaten naar slaapverstoring door windmolens.

Onderzoek naar gezondheidseffecten

Er is veel onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten door windmolens. Tot op heden is er nog geen directe relatie tussen windmolengeluid en gezondheidseffecten gevonden. De resultaten van het in 2020 verschenen RIVM-[rapport](#) onderbouwen de eerdere conclusies van een vergelijkbaar rapport van drie jaar eerder. Zie meer hierover op de [website](#) van het RIVM.

3.7 Landschap

In deze paragraaf wordt ingegaan op punten met betrekking tot de invloed van windmolens op het landschap die in meerdere zienswijze worden benoemd. Het landschap speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke inpassing van nieuwe ontwikkelingen, zoals windenergieprojecten. Het streven is om windenergieprojecten zo goed mogelijk in het bestaande landschap in te passen en aan te sluiten bij de karakteristieke landschapskenmerken. Dit vereist een kwalitatieve benadering waarbij rekening wordt gehouden met zowel het omgevingsbeleid als de specifieke eigenschappen van het gebied.

In het advies van de Commissie mer wordt geadviseerd dat de provincie goed moet beargumenteren waarom het toelaatbaar is wanneer zij voor de komst van windmolens in het Groene Hart af zou wijken van haar huidige beleid.

Landschappelijke inpassing

Bij de landschappelijke inpassing van windmolens is het belangrijk om onevenredige aantasting te voorkomen. Het is in het beleid van de provincie opgenomen dat nieuwe ontwikkelingen deze openheid niet onnodig verstoren en waar mogelijk bijdragen aan de versterking van de bestaande landschapsstructuur.

Voor de planologische inpassing van de windmolens in de gemeente Lansingerland houdt de provincie er echter rekening mee gebruik te moeten maken van haar bevoegdheid om af te wijken van het huidige ruimtelijke beleid. De afweging voor het afwijken van ons eigen omgevingsbeleid wordt zorgvuldig gemaakt en vindt plaats binnen de bredere beleidskaders en doelstellingen van de provincie.

Aanpassing of afwijking van de provinciale omgevingsverordening is een bevoegdheid van Provinciale Staten. Gedeputeerde Staten zal in het geval van plaatsing van windmolens in het Groene Hart bij de Kruisweg-Oost dan ook een voorstel tot aanpassing of afwijking van het beleid ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorleggen.

Erfgoed

Een specifiek aandachtspunt binnen het erfgoedaspect zijn de molenbiotopen. Historische windmolens hebben een vrije ruimte rondom nodig voor voldoende windvang en om hun zichtbaarheid in het landschap te waarborgen. Bij het plannen van nieuwe windmolens moet deze vrije ruimte gerespecteerd worden om de functionaliteit en het culturele belang van de

molens te behouden. Dit betekent dat er voldoende afstand moet worden gehouden tussen nieuwe structuren en bestaande molens, zodat zowel de windvang als de visuele waarde van de molens intact blijven. Hiermee is rekening gehouden bij het bepalen van de technische ruimte voor de nieuwe windmolens. Uitgangspunt daarbij is dat, binnen de vastgestelde molenbiotopen van deze historische windmolens (zone tot 400m vanaf de historische molen, vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening) geen windmolens worden geplaatst. Hierbuiten kan een moderne windmolen ook nog landschappelijke invloed hebben op de traditionele windmolens. Dit effect zal worden beschouwd in de MER (tot een afstand van 1.000m vanaf de traditionele windmolen, op grond van de Milieueffectrapportage Module Energietransitie, vastgesteld door provinciaal bestuur, 04-10-2022).

Infrastructuur

Het uitgangspunt in ons beleid om windmolens langs snelwegen en waterwegen te plaatsen, fungeert als een richtinggevende maatregel en is geen absoluut verbod. Bij de locatiekeuze wordt zorgvuldig gekeken naar de waarden en belangen van het open landschap en specifieke gebieden zoals het Groene Hart. Zoals onder het kopje Landschap is gesteld houdt de provincie er rekening mee af te moeten wijken van haar eigen omgevingsbeleid.

Groene Hart

De provincie Zuid-Holland (en met haar ook de provincies Utrecht en Noord-Holland) vinden de openheid van het Groene Hart een kostbaar goed. Hier gaan we zuinig mee om. Toch vinden we het acceptabel dat de openheid op een aantal plekken afneemt om ruimte te bieden aan de onvermijdelijke ontwikkelingen en transitie op het gebied van energie. Dat betekent bij ontwikkelingen zoals in de gemeente Lansingerland gekeken kan worden of de beoogde ontwikkelingen passen binnen de gebiedsidentiteit en zo niet transformatie kan plaatsvinden en de ontwikkelingen doorgang kunnen vinden.

Voor de planologische inpassing van de windmolens in de gemeente Lansingerland houdt de provincie er rekening mee gebruik te zullen moeten maken van haar bevoegdheid om af te wijken van het huidige ruimtelijke beleid. De afweging voor het afwijken van het provinciaal omgevingsbeleid wordt zorgvuldig gemaakt en vindt plaats binnen de bredere beleidskaders en doelstellingen van de provincie.

Aanpassing of afwijking van de provinciale omgevingsverordening is een bevoegdheid van Provinciale Staten. Gedeputeerde Staten zal in het geval van plaatsing van windmolens in het Groene Hart een voorstel tot aanpassing of afwijking van het beleid ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorleggen.

4. Beantwoording per zienswijze

In dit hoofdstuk worden alle zienswijzen individueel beantwoord. De zienswijzen zijn samengevat en van een antwoord voorzien. Waar relevant wordt verwezen naar de thematische beantwoording in hoofdstuk 3. Onder de zienswijze is aangegeven als deze leidt tot een aanpassing van de concept-NRD.

A – Gemeenten en andere overheden

A001 – Gemeente Zoetermeer

A001 - Algemeen

De gemeente Zoetermeer heeft samen met de gemeente Lansingerland voor Bleizo/West een ontwikkelperspectief opgesteld 'PROEFtuin Bleizo', dit is gericht op een ontwikkeling van een gemengd woon-werkgebied met ruimte voor circa 5000 woningen, bedrijvigheid en voorzieningen. De locatie ligt bij het vervoersknooppunt Lansingerland-Zoetermeer en biedt daarmee een goede ontsluiting van het gebied met het openbaar vervoer. De gemeente Zoetermeer vindt het een gemiste kans als locatie Bleizo-West een extensieve bestemming zoals windenergie krijgt in plaatst van een belangrijke bijdrage te leveren aan de (sociale) woningbouw in het zuidwesten van de Randstad. Ook stelt de gemeente dat doordat locatie Bleizo-West in eigendom is van Gemeenschappelijke Regeling Bleizo van de gemeente Lansingerland en Zoetermeer en onbebouwd is zou hier in principe ook relatief snel tot realisatie overgegaan kunnen worden. Tot slot is vanuit de rijksoverheid de locatie Bleizo-West aangemerkt als een van de locaties van de 'doorbraak-aanpak' om de woningbouw te versnellen, zie nieuwsbericht naar aanleiding van de Woontop van 11 december 2024.

Antwoord:

De colleges van de gemeente Lansingerland en de provincie hebben op 19 februari 2025 een bestuursovereenkomst gesloten over wonen, werken, windenergie en mobiliteit in de gemeente Lansingerland. In deze overeenkomst is opgenomen dat het de bestuurlijke voorkeur is om geen windmolens in het Plangebied Bleizo-West te bouwen. Echter als uit het plan-MER blijkt dat het Plangebied Bleizo-West als enige locatie naar voren komt, gaan de gemeente en de provincie opnieuw met elkaar in gesprek. Over locatie Bleizo/West staat meer in paragraaf 3.1 Historie.

A001 - Participatie

De indiener vraagt de inwoners, ondernemers en andere belanghebbende in de nabije wijken in de gemeente Zoetermeer van het zoekgebied A bij Kruisweg-Oost ook te betrekken bij de besluitvorming en hun belangen mee te nemen in de afweging.

Antwoord:

Bij het informeren van bedrijven en bewoners in de omgeving van de onderzoek locaties is niet gekeken naar gemeentegrenzen. De informatiebrief die in juli 2024 is verstuurd naar alle adressen binnen een straal van 1.000 meter rondom de drie mogelijke windlocaties. Daarmee zijn ook de inwoners en organisatie uit de gemeenten Zoetermeer en Zuidplas welkom om deel te nemen aan informatieavonden, de klankbordgroep en het onderzoek dat de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) in opdracht van de provincie uitvoert.

A002 – Gemeente Zuidplas

A002 - Wonen

De gemeente Zuidplas mist in de concept-NRD voor het plan-MER windenergie Lansingerland de ontwikkeling van de woningbouwlocatie Julianadriehoek en wil graag dat deze toegevoegd wordt aan het onderzoek bij locatie A.

Antwoord:

De woningbouwlocatie Julianadriehoek bevindt zich op meer dan een kilometer afstand van de windlocatie Kruisweg Oostzijde. Dat is bij de oude normen uit het activiteitenbesluit en het concept van de nieuwe landelijke normen voor geluid en slagschaduw ruim voldoende afstand ten opzichte van eventuele windmolens in Lansingerland. In het plan-MER wordt rekening gehouden met de omliggende nabijgelegen woningen. Wanneer er voor deze woningen afdoende afstand is ten aanzien van geluid en slagschaduw geldt dat ook voor de woningbouwlocatie Julianadriehoek. Deze wordt niet expliciet meegenomen in het MER.

A002 - Cultuurhistorie

De gemeente Zuidplas vraagt aandacht voor de invloed van het plaatsen van moderne windmolens op het landschappelijk karakter en het samenspel met de historische windmolens.

Antwoord:

Het cultuurhistorisch belang van de molenbiotopen van de historische windmolens is voldoende betrokken in dit plan. Uitgangspunt daarbij is dat, binnen de vastgestelde molenbiotopen van deze historische windmolens (zone tot 400m vanaf de historische molen, vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening) geen windmolens worden geplaatst. Hierbuiten kan een moderne windmolen ook nog landschappelijke invloed hebben op de traditionele windmolens. Dit effect zal worden beschouwd in de MER (tot een afstand van 1.000m vanaf de traditionele windmolen, op grond van de Milieueffectrapportage Module Energietransitie, vastgesteld door provinciaal bestuur, 04-10-2022).

A002 – Omgevingsverordening

De gemeente Zuidplas vraagt om een beoordeling van het plaatsen van windmolens binnen de beschermingscategorie ´Groene Buffer´ uit de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening omdat een deel van de zoeklocaties vallen in deze beschermingscategorie.

Antwoord:

De provincie zal bij de afweging of deze locatie wordt opgenomen ook motiveren wat de relatie met de huidige beschermingscategorie ´groene buffer´ is.

Ten aanzien van de omgevingsverordening verwijzen we u naar de beantwoording in paragraaf 3.7 Landschap.

A002 – Recreatie

De gemeente Zuidplas vraagt aandacht in het plan-MER voor de effecten van het plaatsen van windmolens op de doelstellingen van het recreatieschap.

Antwoord:

In het plan-MER worden ook effecten op recreatie beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden meegenomen in de beoordeling.

A002 – Groene Hart

De gemeente Zuidplas vraagt zich af hoe de plaatsing van windmolens op locatie A zich verhoudt tot het uitgangspunt van de nota Wervelender waarin is opgenomen dat in het Groene Hart de windmolens geplaatst moeten worden langs infrastructuur (wegen en waterwegen).

Antwoord:

Alle technisch mogelijk locaties worden onderzocht zonder uitsluitingen vanuit het beleid. Over het Groene Hart wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.7 Landschap.

A003 – Recreatieschap Rottemeren

A003 - Algemeen

Het bestuur van recreatieschap Rottemeren stelt dat de visualisatie van de windmolens ook meegenomen moet worden vanuit het perspectief van de recreant.

Antwoord:

In het plan-MER en ook in de latere stukken ter onderbouwing van de vergunningaanvraag zullen visualisaties worden opgenomen.

A003 - Slagschaduw

Het bestuur van recreatieschap Rottemeren stelt dat er ook berekeningen gemaakt moeten worden naar slagschaduw vanuit het belang van de recreant.

Antwoord:

Slagschaduw wordt berekend op gevoelige objecten: denk hierbij aan kantoren en woningen. Het is ook mogelijk om slagschaduw te berekenen op bijvoorbeeld recreatiegebieden en vakantiehuisen. Dit is echter geen voorgesteld beoordelingscriterium in het plan-MER, omdat het effect op officiële gevoelige objecten als zwaarder wegend wordt beschouwd dan (mogelijke) effecten op recreatie.

A003 - Recreatie

Het bestuur van recreatieschap Rottemeren stelt dat in de notitie reikwijdte en detailniveau het thema recreatie kwantitatief te beoordelen, door de geluidcontouren van de windmolens op te nemen en vervolgens aan de hand van de geluidwaarden te bepalen welke recreatieve kwaliteit vervolgens nog in het gebied Kruisweg/Oostzijde (zoekgebied A) aanwezig is.

De indiener verzoekt om in het plan-MER te onderzoeken wat er met de recreatieve kwaliteit op locatie Kruisweg- Oostzijde gebeurt als daar windmolens worden geplaatst.

Antwoord:

Naast het beoordelen van milieugevolgen (negatieve effecten) van windmolens worden ook effecten op het bereik van overige beleidsdoelen beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden meegenomen in de beoordeling. Een kwantitatieve beoordeling aan de hand van

geluidscontouren is niet mogelijk omdat er geen gegevens bekend zijn tussen het hoeveelheid geluid en de recreatieve beleving en gebruik van een gebied.

A003 - Ecologie

Het bestuur van recreatieschap stelt dat in de NRD vooral gesproken wordt over beschermde natuurgebieden. De Rottemeren is daar geen onderdeel van. Terwijl het wel deze functie in de regio heeft. De indiener stelt dat de impact van de windmolens op vogels en met name patrijzen in met name locatie A meegenomen moet worden in de afwegingen van het plan-MER, dit kan middels een kwalitatieve beoordeling.

Antwoord:

In het plan-MER worden effecten op natuur waaronder beschermde dier- en plantensoorten onderzocht. Van alle zoekgebieden wordt een algemeen beeld gevormd van de huidige en toekomstige natuurwaarden en is gebaseerd op literatuuronderzoek, openbare bronnen en lokaal aanwezige kennis van natuurorganisaties. Ditzelfde literatuur- en bronnenonderzoek zal worden gebruikt voor de beschrijving van de effecten op beschermde soorten. Aangezien nog niet bekend is waar de windmolens precies komen, kan op dit moment slechts met beperkte nauwkeurigheid worden vastgesteld wat de effecten op de natuur zullen zijn. Wel kunnen er voor de verschillende gebieden op hoofdlijnen uitspraken worden gedaan over mogelijke effecten tijdens de aanleg- en exploitatiefase.

B – Bedrijven en instellingen

B001 – Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL)

B001 - Veiligheid

De indiener stelt dat de zoekgebieden voor windenergie in de gemeente Lansingerland vallen in diverse toetsingsvlakken van de communicatie, navigatie en surveillance (CNS)-apparatuur van LVNL, daarom verzoekt de indiener dat er advies wordt ingewonnen bij LVNL over het effect van deze plannen voor windenergie op de goede werking van de CNS apparatuur.

Antwoord:

In deze fase van de projectprocedure leggen we een zoekgebied vast, daarbij wordt een plan-MER opgesteld. Dit betekent dat de precieze locaties nu nog niet bekend zijn. Als deze posities later in de projectprocedure wel vastliggen, kan de impact op de CNS apparatuur onderzocht worden. Deze onderzoeken zullen worden uitgevoerd voordat er windmolens geplaatst kunnen worden binnen toetsingsvlakken van de CNS apparatuur van LVNL.

B002 - Gasunie

B002 – Veiligheid

De indiener stelt dat hun assets zich direct naast de zoekgebieden locatie A en B bevinden, er moet rekening gehouden worden met bepaalde afstanden van de windmolens voor de veiligheid en integriteit van de gasinfrastructuur. Daarom stelt de indiener dat zij graag vroegtijdig willen afstemmen over mogelijke raakvlakken.

Antwoord:

In de belemmeringenanalyse die heeft geleid tot de technische ruimte waarmee in het kader van het plan-MER onderzoek wordt gedaan, is een afstand van 75 meter aangehouden tot gasleidingen. In het MER zal worden ingegaan op effecten op buisleidingen en hoogspanningsinfrastructuur. Na dit plan-MER kan een initiatiefnemer een vergunningaanvraag met concrete windmolenlocaties waarin, indien relevant, meer in detail naar effecten ook op de gasinfrastructuur zal worden ingegaan. Er zal contact gehouden worden met Gasunie over de ontwikkelingen, indien deze zich binnen de adviesafstanden van Gasunie voltrekken.

B003 - Stedin

B003 - Veiligheid

De indiener stelt dat er ook rekening moet worden gehouden met hun bestaande en beoogde nieuwe assets in het gebied, daarom wil de indiener tijdig inzicht krijgen waar welke ontwikkelingen gaan gebeuren. Zij denken dan ook graag mee met de beoogde plannen.

Antwoord:

Stedin zal op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in Lansingerland, zeker ook omdat het in het belang van een mogelijke projectontwikkelaar is om de situatie op het net helder te hebben voordat er begonnen wordt met de bouw van windmolens.

B003 - Elektriciteitsnet

De indiener stelt dat het niet duidelijk is of de windmolens aangesloten gaan worden op het landelijke of regionale net, er moet rekening worden gehouden met gemeenschappelijke kosten, netcongestie en realisatie van nieuwe of nog uit te breiden hoogspanning stations. De indiener stelt dat windmolens op locatie B voor de aansluiting het meest gunstige is en bij locatie C het moeilijkst te realiseren is ten aanzien van de aansluiting.

Antwoord:

In deze fase van de voorkeursbeslissing wordt een zoekgebied vastgesteld en worden de effecten onderzocht in het plan-MER. In de volgende fase van het project is het aan de ontwikkelaar van de windmolens om te bepalen waar deze precies komen en waar deze op het elektriciteitsnet worden aangesloten. De ontwikkelaar zal daarbij rekening houden met factoren zoals de beschikbaarheid van netcapaciteit, de technische haalbaarheid en de kosten. Uiteraard gebeurt dit in overleg met de netbeheerder en binnen de geldende regelgeving.

B003 - Wonen

De indiener vindt het niet duidelijk hoe bij locatie B er windmolens en ook woningbouw ambities zijn, graag krijgen zij van de provincie daar meer duidelijkheid over.

Antwoord:

De colleges van de gemeente Lansingerland en de provincie hebben op 19 februari 2025 een bestuursovereenkomst gesloten over wonen, werken, windenergie bereikbaarheid en leefbaarheid in de gemeente Lansingerland. In deze overeenkomst is opgenomen dat het de bestuurlijke voorkeur is om geen windmolens in het Plangebied Bleizo-West te bouwen. Echter als uit het planMER blijkt dat het Plangebied Bleizo-West als enige locatie naar voren komt, gaan de gemeente en de provincie opnieuw met elkaar in gesprek. Over Bleizo-West wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.1 Historie.

B004 – Rotterdam The Hague Airport

B004 - Veiligheid

Indiener stelt dat de impact van de windmolens in de zoekgebieden op de vliegprocedures en het vliegverkeer lijkt nihil te zijn, wel is verdere onderzoek nodig naar de hoogtebeperkingen.

Antwoord:

Het is bekend dat er met betrekking tot de effecten van windmolens op vliegverkeer van en naar Rotterdam-The Hague Airport vervolgonderzoek moet plaatsvinden. In deze plan-MER fase is dit echter nog niet aan de orde. In de voorkeursbeslissing wordt een zoekgebied opgenomen maar nog geen concrete posities van windmolens vastgelegd. Uiteindelijk is het in een latere fase aan een initiatiefnemer om definitieve posities te bepalen.

B005 – Dunea

B005 - Algemeen

Indiener gaat een nieuw pompstation bouwen om te blijven voldoen aan haar leveringsplicht in Noordpolder (zoekgebied C). De planning is op dit moment dat er in 2025 begonnen wordt met ontwerpen om een bouw in 2026- 2027 mogelijk te maken, de indiener wil graag verder in gesprek over randvoorwaarden met betrekking tot het nieuwe pompstation.

Antwoord:

Deze zienswijze betreft de vergunningverlening van het pompstation en niet het onderzoek naar een locatie voor de windmolens. Indiener van de zienswijze wordt geadviseerd contact op te nemen met de afdeling vergunningverlening van het bevoegd gezag waar de vergunning is aangevraagd en met DCMR.

B005 - Veiligheid

De indiener stelt dat er in de Concept NRD gasleidingen zijn meegenomen als harde belemmering – er moet afstand gehouden worden tot deze objecten, met een duidelijke afstand van $\frac{1}{2} \times RD$ (75 m), waar RD staat voor rotordiameter. De indiener stelt dat dezelfde afstanden moeten worden gehanteerd voor de drinkwater- of rivierwatertransportleiding.

Antwoord:

Er wordt onderscheid gemaakt tussen leidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd en leidingen waardoor minder risicovolle tot ongevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Drinkwaterleidingen, riolering en stadsverwarmingsleidingen worden beschouwd als ongevaarlijke leidingen. De regels die gelden voor gasleidingen zijn niet van toepassing voor deze leidingen. Er is daarom in de belemmeringenanalyse geen rekening gehouden met drinkwater- of rivierwatertransportleidingen.

B005 - Wonen

Indiener stelt dat zij de opgave hebben om een (nieuwe) drinkwaterinfrastructuur aan te leggen voor nieuwbouwontwikkeling bij locatie BleiZo-West (Locatie B), als in dit gebied een windpark komt dan wil indiener dat er vroegtijdig en voldoende afstemming is met hen.

Antwoord:

De provincie kan het waarderen dat Dunea graag betrokken wil worden bij de planvorming en zal hen tijdig betrekken bij relevante afstemmingsmomenten. Nadat de locatiekeuze wordt vastgelegd in de voorkeursbeslissing die Gedeputeerde Staten nemen in het najaar van 2025, is het duidelijk of er windmolens gaan komen op locatie Bleizo-West.

C – Verenigingen en particulieren

C001 – De Vereniging Vrienden van het Bentwoud

C001 - Ecologie

De indiener stelt bezorgd te zijn over locatie Kruisweg-Oost (zoeklocatie A), omdat windmolens in deze locatie een veilige vliegroute voor vogels, vleermuizen en insecten tussen enerzijds het Bentwoud en anderzijds de Rottemeren / Eendragtspolder kan verstoren. De indiener roept op om een gedegen onderzoek gedaan wordt naar de gevolgen voor bedreigde, kwetsbare en gevoelige soorten die zich binnen de corridor Bentwoud-Rottemeren verplaatsen, alvorens een besluit te nemen tot het plaatsen van windmolens binnen zoeklocatie A.

De indiener maakt zich zorgen over locatie Kruisweg-Oost omdat de windmolens maken migratie tussen Rottemeren en Bentwoud voor alles wat kan vliegen een hachelijke onderneming. De indiener maakt zich over windmolens in de Noordpolder (zoekgebied C) omdat deze een sterk negatieve invloed hebben op natuur.

Antwoord:

Nadat de locatiekeuze wordt vastgelegd in de voorkeursbeslissing die Gedeputeerde Staten nemen in het najaar van 2025, is het duidelijk of er windmolens gaan komen op locatie A of locatie C. Zie voor meer informatie over de historie hoofdstuk 2, over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

C002 – De Belangenvereniging Kruisweg

C002 - Geluid

De indiener stelt dat bij locatie Kruisweg-Oostzijde (zoekgebied A) er een cumulatief onderzoek uitgevoerd moet worden naar de totale geluidsbelasting en slagschaduw in het gebied. Ook stelt de indiener dat de provincie vooraf in overleg met de Belangenvereniging Kruisweg, nulmetingen laat uitvoeren om de huidige situatie in kaart te brengen. De indiener stelt dat voor strenge normen voor laagfrequent geluid en deze actief gehandhaafd moeten worden

Antwoord:

De huidige situatie voor slagschaduw is eenvoudig: er is nu nog geen slagschaduw. Het bestaande omgevingsgeluid wordt in kaart gebracht aan de hand van de Atlas Leefomgeving van het RIVM, waarin meerdere geluidsbronnen zijn gecombineerd tot een realistisch beeld van de huidige situatie. Dit biedt een betrouwbaardere basis dan specifieke nulmetingen, die sterk afhankelijk zijn van het moment en de locatie van meting. Zie voor meer informatie over slagschaduw en geluidbelasting paragraaf 3.3 Geluid en 3.4 slagschaduw.

C002 - Gezondheid

De indiener stelt te vrezen voor ernstige gezondheidsklachten door de plaatsing van windmolens.

Antwoord:

Er zijn vaak zorgen over de gezondheidsklachten als gevolg van de komst van windmolens. Zie voor meer informatie over de effecten van windmolens op de gezondheid paragraaf 3.6 Gezondheid.

C002 - Afstandsnormen

De indiener stelt dat er een afstandsnorm vastgesteld dient te worden van minimaal viermaal de tiphoogte van de windmolens tot woningen. Ook stelt de indiener dat ten aanzien van aanwezige 380 kV masten in het gebied er een andere meer realistische berekening moet komen voor de afstand tussen de masten en de mogelijke windmolens.

De indiener stelt dat de provincie dient te wachten met de besluitvorming tot de landelijke normen voor windmolens zijn vastgesteld.

Antwoord:

In de belemmeringenanalyse is een tiphoogte afstand aangehouden (190m) van de 380 kV masten. Het is nu nog niet duidelijk of, en hoe deze eventuele norm gaat gelden. Dit proces heeft echter geen directe impact op het plan-MER: hierin vergelijken we de zoekgebieden met elkaar. Daarom kan er van start worden gegaan met het MER, ondanks dat hier nog geen duidelijkheid over is. Dit thema speelt wel een rol in het grotere geheel van de projectbesluitprocedure. Zie voor meer informatie over de nieuwe landelijke normen paragraaf 3.3 Geluid.

C002 - Convenant Realisatie Wind

De indiener stelt dat de afspraken uit de Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam niet juridisch afdwingbaar zijn en dat de provincie de juridische basis dient te herzien van de afspraken rondom windenergie.

Antwoord:

Een convenant is een beleidsinstrument met een informeel karakter, omdat het geen wetgeving betreft. Maar dat wil niet zeggen dat een convenant vrijblijvend is. Zie voor meer informatie over de historie paragraaf 3.1.

C002 - Alternatieven

De indiener stelt dat de provincie alternatieven manier moet onderzoeken om duurzame energie op te wekken.

Antwoord:

In deze procedure onderzoekt de provincie de opwek van duurzame energie door windenergie en specifiek voor de drie locaties in Lansingerland. Zie voor meer informatie over de nieuwe landelijke normen paragraaf 3.3 Geluid. Zie ook H2 procedure

In het MER worden alternatieven onderzocht die passen bij het doel van het te nemen besluit. Het besluit is zoeklocatie windenergie, de alternatieven richten zich ook daarop. Er is geen aanleiding en noodzaak in deze procedure andere vormen van duurzame energieopwekking te onderzoeken.

C002 - Ecologie

De indiener stelt dat een uitgebreid ecologisch onderzoek uitgevoerd moeten worden en dat er mitigerende maatregelen genomen worden om schade aan de natuur te beperken.

Antwoord:

Nadat de locatiekeuze wordt vastgelegd in de voorkeursbeslissing die Gedeputeerde Staten nemen in het najaar van 2025, is het duidelijk of er windmolens gaan komen op een van de locaties. Voor beschermde diersoorten geldt dat voor windmolens een omgevingsvergunning bij gedeputeerde staten aangevraagd moet worden, voor onder andere de zogenoemde flora- en fauna-activiteit met betrekking tot diersoorten. Zie voor meer informatie over de historie wordt verwezen naar hoofdstuk 3.1, over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

C002 - Cultuurhistorie

De indiener stelt dat de cultuurhistorische waarden van de Rottezoom beschermd moeten worden, ook moeten er geen windmolens worden geplaatst in zichtlijnen van historische windmolens.

Antwoord:

De historische waarden van de Rottezoom behoren niet tot het beschermd provinciaal ruimtelijk erfgoed. Dit belang wordt wel meegewogen vanuit het provinciaal beleid voor ruimtelijke kwaliteit. Zie voor meer informatie over cultuurhistorie de beantwoording van A002.

C002 - Participatie

De indiener stelt dat samenwerking en participatie centraal moet staan in dit proces en dat omwonenden daadwerkelijk invloed moeten kunnen uitoefenen, dit is nu niet het geval.

Antwoord:

In het communicatie- en participatieplan windlocatie Lansingerland, staat beschreven hoe de provincie participatie organiseert in dit project. Zie voor meer informatie over de invloed van omwonenden paragraaf 3.2.

C002 - Economie

De indiener stelt dat de economische gevolgen voor het plaatsen van windmolens voor de woningwaarde en recreatie in het gebied onderzocht moeten worden.

Antwoord:

De economische gevolgen zijn in kaart gebracht door TNO. Er is onderzoek gedaan naar de invloed van toekomstige windmolens op huizenprijzen in Nederland tot 2030. Een van de conclusies in dit onderzoek is dat de waardevermindering van woningen in de nabijheid van windmolens gemiddeld met enkele procenten kan achterblijven. Zie <https://windmolens.tno.nl/>. Naast het beoordelen van milieugevolgen (negatieve effecten) van windmolens worden ook effecten op het bereik van overige beleidsdoelen beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden dus meegenomen in de beoordeling.

C003 - Natuur- en Vogelwacht Rotta

C003 - Recreatie

De indiener maakt zich over windmolens in de Noordpolder (zoekgebied C) omdat deze een sterk negatieve invloed hebben op de recreatieve waarden.

Antwoord:

Naast het beoordelen van milieugevolgen (negatieve effecten) van windmolens worden ook effecten op het bereik van overige beleidsdoelen beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden dus meegenomen in de beoordeling.

C003 - Landschap

De indiener stelt dat in het onderzoek de suggestie wordt gewekt dat de zoekgebieden geschikt zijn voor plaatsing van windmolens, terwijl ze niet kunnen voldoen aan “zo goed mogelijke inpassingen in het landschap” en “het vinden van aansluiting bij landschapskenmerken”, daarom dringt de indiener aan dat deze uitgangspunten in de milieueffectrapportage -alsnog- een zware weging krijgen.

Antwoord:

In het plan-MER worden de diversen milieueffecten van de komst van windmolens in de drie locaties onderzocht zoals beschreven in de concept-NRD. Daarbij kijkt de plan-MER ook naar andere ruimtelijke en maatschappelijke belangen, zoals wonen, werken, mobiliteit, leefbaarheid en landschappelijke kwaliteit.

D001 – Naam geanonimiseerd

D001 - Algemeen

De indiener stelt dat bijlage A verwijderd moet worden van de NRD. Volgens de indiener heeft de klankbordgroep tijdens een brainstormsessie verschillende vragen opgeworpen. Achteraf zijn deze vragen in bijlage A van de NRD gepresenteerd als zienswijzen, de vragenstellers zijn in de bijlage A onbekend en er is geen toestemming gevraagd om de vragen als zienswijzen te behandelen.

Antwoord:

Tijdens een bijeenkomst met de klankbordgroep op 10-9-2024 zijn toezeggingen gedaan over een aantal aanpassingen aan de concept-NRD. Bijlage A Terugkoppeling klankbordgroep is toegevoegd om inzichtelijk te maken hoe deze toezeggingen in de NRD zijn verwerkt. Het klopt ons inziens niet dat de vragen in bijlage A als zienswijzen op de concept NRD moeten worden beschouwd. Bijlage A zal daarom niet worden verwijderd.

D001 - Noordpolder

De indiener heeft vragen over het opgenomen advies in Adviesnota: windenergie in Lansingerland, afweging van locaties van Bosch en van Rijn (22-11-2023) waarin de derde locatie, Noordpolder (zoekgebied C) als twijfelachtig qua haalbaarheid beschouwd wordt.

De indiener stelt daarbij de volgende vragen:

A. Waarom is Noordpolder twijfelachtig qua haalbaarheid?

B. Waarom is dit advies van Bosch en van Rijn genegeerd?

C. Waarom is Noordpolder in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau opgenomen?

Antwoord:

A. In Adviesnota: windenergie in Lansingerland Afweging van locaties is op bladzijde 19 aangegeven dat de locatie Noordpolder (zoekgebied C) door de nabijheid van vliegveld Rotterdam-Den Haag het op dit moment twijfelachtig is of deze locatie geschikt is voor windmolens. De ligging van het gebied tussen de drie kernen de windmolens kan veel hinder kunnen opleveren. Op bladzijde 30 is een schema opgenomen waarin de 3 locaties met elkaar vergeleken worden. De locatie Noordpolder is minst geschikt door een grote hoeveelheid gevoelige objecten (woningen), de nabijheid van Airport Rotterdam/Den Haag en de haalbaarheid van de locatie wordt negatief geschat door de marktpartijen.

B. In Adviesnota: windenergie in Lansingerland Afweging van locaties heeft Bosch en van Rijn een actuele belemmeringenstudie uitgevoerd en gerapporteerd over de mogelijkheden en belemmeringen voor windenergie. Dat advies vormt de basis voor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van het plan-MER (zie onder c.)

C. Het College van Gedeputeerde Staten heeft de drie potentiële windlocaties die zijn begrensd in de Adviesnota als vertrekpunt genomen voor het plan-MER. In de NRD is beschreven op welke wijze deze locaties onderzocht gaan worden op geschiktheid voor de ontwikkeling van windenergie in het plan-MER. Alle drie de locaties worden meegenomen in het vervolgonderzoek om de afwegingsruimte zo groot mogelijk te houden.

D001 - Afstandsnormen

In artikel 2.3.1 van Notitie Reikwijdte en Detailniveau Plan-MER windenergie gemeente Lansingerland is opgenomen dat de bufferafstand 400 meter is, de indiener stelt de vraag waarom er een andere afstand is opgenomen dan in de lokale normering voor windmolenlocaties van gemeente Lansingerland uit 2018 en de notitie een Handreiking Lokale Normering Windparken uit 2020.

Antwoord:

Het is nu nog niet duidelijk of, en hoe deze eventuele norm gaat gelden. Dit proces heeft echter geen directe impact op het plan-MER: hierin vergelijken we de zoekgebieden met elkaar. Daarom kan er van start worden gegaan met het MER, ondanks dat hier nog geen duidelijkheid over is. Dit thema speelt wel een rol in het grotere geheel van de projectbesluitprocedure. Over de nieuwe landelijke normen wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.3 Geluid.

D001 - Energiewet

De indiener stelt dat op grond van de Elektriciteitswet is de Provincie na medio 2025 niet bevoegd een Projectbesluit te nemen voor een project met een capaciteit van 12 MW.

Antwoord:

Artikel 9c van de Elektriciteitswet geeft aan dat de Gedeputeerde Staten een projectbesluit kan vaststellen voor windprojecten met een capaciteit tussen de 5 en de 100 MW.

D001 - Recreatie

Indiener stelt dat de bestaande recreatieplannen zoals het Rottezoom project meegenomen moeten worden in het Plan-MER. Maar ook de plannen zoals het verlengde Molengang Pad, een

fietspad naar de Rottemeren, en een recreatieve vaarroute van de Rotte naar de Oude Rijn en de Vliet.

Antwoord:

Voor beschermde diersoorten geldt dat voor windmolens een omgevingsvergunning bij gedeputeerde staten aangevraagd moet worden, voor onder andere de zogenoemde flora- en fauna-activiteit met betrekking tot diersoorten (voorheen ontheffing Wnb). Voor elke locatie waarvoor zo'n omgevingsvergunning wordt aangevraagd moeten de vliegbewegingen en aanvaringsrisico's onderzocht worden. Het niet in het geding komen van de gunstige staat van instandhouding van de soort waarvoor ontheffing wordt verleend, is een voorwaarde aan de ontheffing verlening.

D001 - omgevingsverordening

De indiener stelt dat zoekgebieden A en C niet voldoen aan artikel 7.75 en 7.76 van de Omgevingsverordening. Beide locaties voldoen niet aan de geometrische begrenzing, zoals is vastgesteld in kaart 16. De indiener stelt dat de provincie niet op eigen initiatief locaties kan toevoegen aan kaart 16.

De indiener stelt dat de provincie de Omgevingsverordening niet serieus neemt, omdat in de NRD wel verwezen wordt naar artikel 7.72, maar niet naar volgens de indiener, de belangrijke artikelen 7.75 en 7.76.

Antwoord:

Met de Herziening Windenergie Lansingerland wordt de Omgevingsverordening aangepast. Artikel 7.75 en 7.76 uit Omgevingsverordening zien op Omgevingsplannen van gemeenten (of bepaalde projectbesluiten (van waterschappen)) en die moeten voldoen aan de regels. Op het moment dat bijvoorbeeld locaties A en C worden toegevoegd aan de Omgevingsverordening kunnen Omgevingsplannen dus de functie windenergie mogelijk gaan maken op die locaties.

De artikelen 7.75 en 7.76 zijn in het NRD-onderzoek niet opgenomen.

In Artikel 7.75 is opgenomen dat locaties voor windenergie geometrisch begrensd zijn. Van de locaties in Lansingerland is het gebied Bleizo-west opgenomen als locatie waar windenergie is toegestaan, de andere twee locaties (Kruisweg oostzijde en Noordpolder) zijn dat (op het moment) niet.

Artikel 7.76 bepaalt dat een omgevingsplan windmolens alleen toestaat binnen de vastgelegde locaties. Daarbij is bepaald dat deze locaties (onder voorbehoud) kunnen worden aangepast voor ruimtelijke inpassing of uitbreiding.

Mocht één van de twee locaties die niet geometrisch begrensd zijn aangewezen worden als voorkeurslocatie voor windenergie dan zal de provincie de omgevingsverordening daarop aanpassen (daar is het besluit waarvoor deze NRD/mer gemaakt wordt voor). Als dat gebeurt, dan zal dat worden gedaan op basis van een zorgvuldig gemotiveerde afweging en daaraan voorafgaand onderzoek (en dit mer).

D001 - Convenant Realisatie Wind

De indiener stelt dat onjuist is opgenomen in de NRD dat bij het opstellen van de RES Rotterdam-Den Haag de locaties uit de Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam 2012 als zijnde gerealiseerd werden geacht, net als de opgave van 15 MW windenergie in de gemeente Lansingerland. Volgens de indiener betreft het een convenant met

een inspanningsopgave zonder afdwingbare verplichtingen. Ook vindt de indiener “als zijnde gerealiseerd geacht” een uit de lucht gegrepen term. Tevens wordt door de indiener gesteld dat de potentiële locatie alleen uit het zoekgebied Bleizo-Prisma bestond en dat de opgave 12 MW was.

Antwoord:

In het coalitieakkoord 2023 - 2027 van de provincie is de opgave windenergie in Lansingerland verruimd van 12 MW naar 15 MW. Over het proces als de achterliggende historie wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.1 Historie.

D001 - Lijnstructuur

Indiener stelt dat dat windmolens in lijnopstelling van richting Noord-Zuid ongewenst is, zoals mogelijk bij de Kruisweg (zoekgebied A). Maar dat de lijnopstelling juist Oost-West-gericht moet zijn, parallel aan de snelweg A-12 zoals omschreven in de RES 1.0. Ook stelt de indiener dat in de NRD onjuist is opgenomen het tracé van de Hogesnelheidslijn een mogelijke lijnstructuur is waarmee een windpark in lijnopstelling een koppeling kan maken. De indiener stelt voor dat deze opmerking uit de NRD wordt gehaald

Antwoord:

Alle technisch mogelijke locaties worden onderzocht in deze plan-MER, ook op de effecten voor (cultuurhistorisch) landschap, recreatie, visuele beleving en ruimtelijke samenhang. Het vigerend omgevingsbeleid geeft niet op voorhand uitsluitingen voor dit onderzoek.

Uitgangspunten voor de plaatsing van windmolens en richtpunten ruimtelijke kwaliteit in ons beleid spelen mee in de beoordeling, juist om vanuit bovengenoemde aspecten tot het best mogelijke ontwerp te komen. In de NRD benoemen dat de hogesnelheidslijn een mogelijke lijnstructuur is, waarmee windmolens in lijnopstelling een koppeling kan maken, is voorbarig, gezien de maat en schaal van de toekomstige turbines. De nadere afweging in de MER moet dit al dan niet aantonen. De zinsnede wordt geschrapt.

Aanpassing NRD

De passage in paragraaf 3.5.2. van de NRD over de hogesnelheidstrein als te volgen lijnstructuur wordt geschrapt.

D001 - Groene Hart

De indiener stelt dat locatie A zich niet aan de rand van het Groene Hart bevindt, waardoor het volgens het geldende beleid niet mogelijk is om op deze locatie windmolens te ontwikkelen. Tevens wordt aangegeven dat de locatie ligt in de door de provincie beschermde lintbebouwing van het buurtschap Kruisweg. Daarnaast valt de locatie binnen het gebiedsprofiel Bentwoud, Rottezoom en Zuidplas, zoals vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 16 december 2014, waarin geen windmolenlocaties zijn toegestaan in het Groene Hart.

Antwoord:

Alle technisch mogelijke locaties worden onderzocht in het plan-MER, het vigerend omgevingsbeleid geeft niet op voorhand uitsluitingen voor dit onderzoek. Dit om alle aspecten te onderzoeken en af te wegen om tot het best mogelijke ontwerp te komen. De lintbebouwing aan de Kruisweg heeft geen aparte bescherming, maar maakt deel uit van het landelijk gebied - Groene Buffer. Het Gebiedsprofiel Bentwoud, Rottezoom en Zuidplas uit 2014 is een kwalitatieve beschrijving van de gebiedskarakteristiek en ambities hoe nieuwe ontwikkelingen ingepast kunnen worden. Het is een gebiedsgerichte nadere uitwerking van het toen geldende

omgevingsbeleid en beleidsarm. Voor windenergie in het Groene Hart geldt het vigerend en toekomstig omgevingsbeleid als richtinggevend.

D001 - Landschap

De indiener verzoekt dat de provincie bevestigt dat het richtpunt voor de locatie van windmolens langs infrastructuur enkel en alleen betrekking heeft op snelwegen en rivieren, als ook bedoeld in “Schone energie voor iedereen 2020-2023” en de RES 1.0 en dus niet andere infrastructurele lijnen.

Antwoord:

Alle technisch mogelijke locaties worden onderzocht in het plan-MER, ook op de effecten voor (cultuurhistorisch) landschap, recreatie, visuele beleving en ruimtelijke samenhang. Het vigerend omgevingsbeleid geeft niet op voorhand uitsluitingen voor dit onderzoek. De uitgangspunten voor de plaatsing van windmolens en richtpunten ruimtelijke kwaliteit in ons vigerend beleid hebben betrekking op snelwegen en rivieren. Deze aspecten worden meegenomen bij de beoordeling.

D001 - Wonen

De indiener stelt dat in de NRD onjuist vermeld staat dat er plannen zijn van een marktpartij voor woningbouw op de locatie van een voormalig tuincentrum. De indiener stelt dat in het plan-MER moet worden opgenomen dat de Kruisweg een door de Provincie beschermde historische lintbebouwing is met c.a. 80 woningen.

Antwoord:

Er zijn geen woningbouwplannen bij de provincie bekend op deze locatie of de woningen zijn al gerealiseerd.

D001 - RES Rotterdam-Den Haag

De indiener stelt dat er in de NRD Windenergie Lansingerland ook locaties zijn opgenomen (alternatieve potentiële locaties) die niet zijn opgenomen in de Regionale plan-MER RES Rotterdam-Den Haag. Deze alternatieve locaties stelt de indiener zijn de locaties die door de provincie als meest kansrijk worden beschouwd. De indiener stelt dat er alleen gezocht moet worden binnen de locaties van het plan-MER RES Rotterdam-Den Haag.

Antwoord:

De provincie heeft verzocht locatie Lansingerland te verwijderen uit de regionale plan-MER van de RES RDH. Omdat hier een projectbesluit voor is gestart en er geen 2 plan-MER 'en op hetzelfde moment over dezelfde locatie dienen te worden uitgevoerd.

D001 - Participatie

De indiener stelt dat de provincie heeft aangegeven de omgeving middels het digitale participatieplatform “Open Stad” te gaan raadplegen. Dit is volgens de indiener niet gebeurd ook stelt de indiener het participatieproces grotendeels lijkt te zijn mislukt en op zijn minst als onvoldoende moet worden beschouwd. De indiener stelt voor om de enquête van Rijksuniversiteit Groningen (RuG) over de mening van inwoners van Lansingerland over windmolens opgenomen moet worden in de NRD bij artikel 4.4. De indiener stelt ook voor om het rapport en enquête als bijlage aan de NRD moet worden toegevoegd.

Antwoord:

De raadpleging via OpenStad volgt nog, voorafgaand aan de besluitvorming van GS over de voorkeurslocatie.

De beoordeling van het participatieproces zal mede gebaseerd zijn op de beide metingen door de RuG (in juni 2025 volgt een tweede meting), waarin de omgeving wordt gevraagd hier een mening over te geven. Deze onderzoeksrapporten zullen aangeboden worden aan GS.

De onderzoeksrapporten maken geen onderdeel uit van het plan-MER, maar zullen parallel aangeboden worden aan GS bij besluitvorming over de voorkeurslocatie.

D001 - Participatie

De indiener stelt dat er gedurende het participatieproces van de NRD geen draagvlak wordt gecreëerd door de provincie en dat het RuG-rapport deze uitspraak ondersteunt.

Antwoord:

Dit project kan grote veranderingen betekenen voor de leefomgeving rondom de toekomstige windlocatie. Om deze reden vindt de provincie het belangrijk de omwonenden op de hoogte te houden van het proces, van de onderzoeken die uitgevoerd worden en van de besluitvorming hier over. De inbreng en meningen die gedurende het proces worden opgehaald, zullen worden meegewogen door de bestuurders die het besluit over de voorkeurslocatie nemen.

Het verwerven van draagvlak is geen primair doel, maar wel iets dat kan ontstaan wanneer we de omgeving op een goede manier informeren/ plannen optimaliseren.

De resultaten van het onderzoek van de RuG zullen worden meegewogen in het besluit over de voorkeurslocatie.

D002 – Naam geanonimiseerd

D002 - Afstandsnormen

De indiener uit zijn bezorgdheid over de mogelijke plaatsing van windmolens achter hun woning in het zoekgebied Kruisweg. De indieners stellen dat het volgens de huidige afstandsnormen niet mogelijk is om de 150/115 turbines daar te plaatsen.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor windmolens. Zie voor meer informatie over de nieuwe milieunormen windmolens paragraaf 3.3.

D002 - Slagschaduw

De indieners vrezen meerdere uren hinder van slagschaduw, dit moet volgens de indiener in het plan-MER nader wordt onderzocht.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor slagschaduw, die door windmolens kan worden veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de slagschaduw van windmolens paragraaf 3.4.

D003 – Naam geanonimiseerd

D003 - Gezondheid

Indiener wil diens bezorgdheid uitspreken over het voorgenomen besluit tot het plaatsen van windmolens in de provincie. Door onder andere de impact van geluidsoverlast afkomstig van windmolens maar ook de schadelijke gevolgen dat dit geluidsoverlast kan hebben voor de gezondheid, inclusief slaapstoornissen en hart- en vaatziekten voor de omwonenden.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor de mogelijke geluidsoverlast en schadelijke gevolgen die door windmolens wordt veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de gevolgen van de gezondheid van windmolens en het geluidsoverlast paragraaf 3.3 en 3.6.

D003 - Veiligheid

De indiener stelt dat er chemische stoffen kunnen vrijkomen tijdens de bouw, het onderhoud en de uiteindelijke ontmanteling van windmolens. Door microplastics en smeermiddelen die het milieu kunnen vervuilen en schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de volksgezondheid.

Antwoord:

De windmolenbladen worden geschilderd met een speciale beschermende coating. Deze coating bevat geen BPA en gaat erosie van de bladen zelf tegen. Bij erosie verweren namelijk eerst de buitenste lagen. Per windmolen erodeert jaarlijks ongeveer 1.000 gram van de beschermende coating (RIVM, April 2023). Deze erosie betreft chemisch inactieve polymeerdeeltjes. In extreme gevallen waarbij de coating volledig verweerd is, kan het blad eronder, bestaande uit de glasvezel en epoxyhars, zelf gaan verweren. Hierbij kunnen microplastics vrijkomen die onder andere BPA kunnen bevatten. Mede daarom is het van groot belang dat de coating op windmolenbladen goed ontworpen is en zodanig bestand is tegen erosie dat de bladen altijd beschermd zijn. Zo worden de coatings en materialen van een rotorblad, met mogelijk gebruik van nanotechnologie, steeds verder ontwikkeld waardoor er steeds minder erosie optreedt. Ook zijn er speciale leading edge protectiemiddelen die erosie op grote moderne windmolenbladen extra minimaliseren. Wanneer uit reguliere inspecties blijkt dat er sprake is van significante erosie, zal onderhoud gepleegd worden om de bladen te beschermen. De erosie van de windmolenbladen wordt dus preventief en correctief geminimaliseerd. Hiermee worden de mogelijke gezondheidsrisico's in de omgeving, gerelateerd aan de erosie van de windmolenbladen, vermeden. Specifiek tijdens de bouw is er sprake van uitstoot door de machines en de eventuele tijdelijke wegen. Deze uitstoot valt echter in het niet bij de uitstoot die wordt voorkomen door de groen opgewekte energie.

D003 - Veiligheid

De indiener stelt dat de risico's van falen van windmolens nabij kritieke infrastructuur worden onvoldoende gedetailleerd behandeld in het MER, ook ontbreken er concrete veiligheidsprotocollen. De risico's van ijsvorming en mastbreuk worden niet specifiek gekwantificeerd voor elk zoekgebied dit moet volgens indiener ook opgenomen worden.

Antwoord:

Een plan-MER onderscheidt zich van een project-MER deels door het detailniveau. In het plan-MER ligt de nadruk op het vergelijken van zoekgebieden. In latere fases zullen er gedetailleerde veiligheidsonderzoeken worden uitgevoerd. Ijsafworp is daarentegen wel al opgenomen als beoordelingscriterium in deze plan-MER. Mastbreuk is een faalscenario, die in een later fase, samen met andere mogelijke faalscenario's onderzocht gaat worden.

D003 - Geluid

Ten aanzien van geluid stelt de indiener dat het plan-MER gebruik maakt van modelleringen voor geluidsniveaus die mogelijk onderschatten hoe frequent piekgeluiden optreden bij maximale windsnelheden. Er moet volgens de indiener meer nadruk komen op de lokale impact en cumulatieve geluidsbelasting, vooral nabij bestaande infrastructuur zoals de HSL. Ook de impact van slagschaduw op woningen en recreatiegebieden, zoals aangegeven in het MER, vereist verdere specificatie van het aantal uren slagschaduw en de effectiviteit van geplande mitigatiemaatregelen volgens de indiener. Ook heeft het MER heeft geen specifieke onderzoeken naar de effecten van laagfrequent geluid in combinatie met andere bronnen van omgevingsgeluid (zoals verkeer) in de regio opgenomen. Dit is volgens de indiener een belangrijke lacune gezien de toenemende zorgen over gezondheidseffecten.

Antwoord:

In de geluidsberekeningen die we gaan uitvoeren worden meteorologische weergegevens van meerdere jaren gebruikt. Op deze manier wordt er een realistisch gemiddelde van het aantal momenten van maximale belasting meegenomen in de berekening. De geluidsnorm is jaargemiddeld. Dit betekent niet dat het piekgeluid van windmolens ontzettend hoog is: De norm voor windmolengeluid is een jaargemiddelde, waarbij geluid dat in de avond en nacht geproduceerd wordt een straffactor krijgt van respectievelijk 5 en 10 dB. Dit heet de Lden-methodiek. Een woning die 47 dB Lden op de gevel krijgt als gevolg van windmolens ondervindt in de praktijk gemiddeld ca. 41 dB en maximaal ca. 45 dB op de gevel. De cumulatie van geluid gaat ook beoordeeld worden voor alle alternatieven: hierbij zal naar verwachting de toename van het cumulatieve geluid als gevolg van de mogelijk komst van windmolens, laag zijn op plekken waar nu al veel omgevingsgeluid aanwezig is (bijvoorbeeld nabij de HSL).

Slagschaduwberekeningen zullen worden uitgevoerd, alsmede de benodigde stilstand om slagschaduw te voorkomen. Dit kan in theorie ook door het toepassen van een stilstand voorziening. Moderne windmolens zijn standaard uitgerust met deze voorziening. Hiermee kan een windmolen automatisch worden stilgezet indien er (norm overschrijdende) slagschaduw zou optreden. Tot slot laagfrequent geluid: er is geen norm met betrekking tot laagfrequent geluid. Bovendien blijkt uit een onderzoek van het RIVM en Bureau LBP/Sight dat de Nederlandse norm voor geluidshinder van windmolens voldoende beschermt tegen laagfrequent geluid. Deze conclusie heeft de toenmalige staatssecretaris, in een brief aan de tweede kamer, overgenomen (kenmerk brief: IENM/BSK-2014/44564). Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D003 - Landschap

De indiener stelt dat in het MER onvoldoende op de visuele en ecologische impact van windmolens op het landschap en de recreatieve waarde van gebieden zoals de Rottemeren en Bentwoud wordt ingegaan. De indiener wil de alternatieven die minder impact hebben op deze unieke gebieden uitgebreider moeten worden onderzocht in het MER. De koppeling van windmolens aan bestaande infrastructuur zoals hoogspanningslijnen en snelwegen wordt genoemd, maar onvoldoende uitgewerkt volgens de indiener,

Antwoord:

Alle locaties worden op dezelfde wijze op alle aspecten onderzocht om tot een zo objectief mogelijke vergelijking te komen.

D003 - Ecologie

Volgens de indiener wordt de impact van windmolens op vogels en vleermuizen onderschat door het ontbreken van lange-termijnobservaties en modellen. Ook stelt de indiener dat er onvoldoende onderbouwing is voor de stelling dat er geen significante effecten worden verwacht op nabijgelegen beschermde natuurgebieden.

Antwoord:

Zie voor meer informatie over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

D003 - Wonen

De indiener stelt dat de MER onvoldoende rekening houdt met de impact van geluids- en slagschaduwcontouren op geplande nieuwbouwlocaties, zoals in Bleizo-West en de Noordpolder .

Antwoord:

Bij zoekgebied C dient rekening te worden gehouden met woningbouw op locatie Driehoek Noordpolder. Om die reden is Driehoek Noordpolder als autonome ontwikkeling aangegeven. Als die woningen er komen zal de combinatie met windmolens worden getoetst en kan dat inderdaad de mogelijkheid voor de komst van windmolens beperken. Zie voor meer informatie over de historie paragraaf 3.1.

D003 - Participatie

De indiener stelt dat omwonenden en maatschappelijke organisaties beperkt toegang hebben gehad tot participatie in de huidige fase van besluitvorming. Ook stelt de indiener dat de klankbordgroep nauwelijks invloed heeft op het gehele proces.

Antwoord:

In het communicatie- en participatieplan is beschreven waar in dit proces de ruimte voor beïnvloeding bestaat. Deze ruimte zit voornamelijk in de beïnvloeding van hoe het proces wordt vormgegeven en niet in de uitkomst daarvan. De informatiemomenten die tot nu toe zijn georganiseerd waren vrij toegankelijk voor alle personen en organisaties, ook voor de klankbordgroep is niemand geweigerd. Zij het, dat we voor de eerste informatiebijeenkomst op 2 juli 2024 in eerste instantie de bijna 7000 adressen binnen een gebied van 1000m vanaf de zoekgebieden uitgenodigd hebben.

De klankbordgroep is een kleinere groep (+/- 40 personen) van omwonenden en betrokkenen die vaker bij elkaar komen en meer in detailkennis nemen van de procedure zoals deze doorlopen wordt (ze beschikken niet over meer informatie of andere stukken dan voor eenieder openbaar beschikbaar zijn). We hebben tot nu toe vier keer vergaderd met de klankbordgroep en hebben op basis van de gesprekken bijvoorbeeld aanpassingen gemaakt in de NRD. We blijven graag met de klankbordgroep bij elkaar komen om het verdere proces te bespreken. Over de participatie wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.2 participatie.

D004 – Naam geanonimiseerd

D004 - Algemeen

Indiener begint met een uiteenzetting dat het leefklimaat in de buurtschap de Kruisweg al meer dan 10 jaar te leiden heeft onder diverse ruimtelijke ontwikkelingen.

Het van oorsprong landelijke karakter gelegen in het Groene Hart wordt bedreigd door extreemhoge verstedelijking, de komst van de Hoge Snelheidslijn, 380 KV masten, overlast vanuit het bedrijventerrein Prisma, industrie in Zoetermeer en toenemende verkeersdruk op de N209.

Er wordt genoemd 15 MW in de NRD terwijl dit volgens de regionale opgave 12 MW was.

Indiener eindigt de zienswijze met een betoog dat de omgeving (omwonenden) unaniem sterk gekant zijn tegen de plaatsing van windmolens in het cultuurlandschap van de rotte zoom. Dat de plannen woonlocaties in de directe omgeving van 3 gemeenten duperen. Waarbij nu al sprake is van een aanzienlijke waardedaling van hun bezittingen.

Waarbij volgens de indiener het niet in het proces mee te nemen van een Omgeving Effect Rapportage (OER) tot nadenken stemt. Terwijl daarin de maatschappelijk impact van de windmolens aan de orde zou komen.

Ook de onduidelijke communicatie over het RUG rapport draagt volgens de indiener niet bij aan de openbaarheid van bestuur.

Al met al getuigt deze wijze van bestuur volgens de indiener van een minachting voor de belangen van burgers, dit terwijl de maatschappelijke weerstand tegen de plaatsing van windmolens met name vanuit gezondheidsschade overwegingen inmiddels fors toeneemt.

Antwoord:

We hebben alle begrip voor uw zorgen over het leefklimaat bij het buurtschap Kruisweg en dat het landelijke karakter van het Groene Hart onder druk staat.

Het rapport met de tussentijds bevindingen van de Rijksuniversiteit Groningen is openbaar gemaakt en dat zal met de eindrapportage ook gebeuren.

In het provinciale coalitieakkoord 2023 - 2027 is een opgave van 15 MW windenergie in Lansingerland overeengekomen. Zie voor meer informatie over het proces en de historie paragraaf 3.1.

Gezien de lange historie van de mogelijke komst van windmolens in Lansingerland en de diverse onderzoeken die al ten grondslag liggen aan deze locaties, ligt het voor de hand te volstaan met plan-MER die op zichzelf ook al vrij omvangrijk is en ook breder kijkt dan alleen milieutechnische belemmeringen of mogelijkheden. Zie voor meer informatie over de historie paragraaf 3.1.

De provincie erkent het belang van het cultuurlandschap van de Rotte Zoom, maar kan zich voorstellen dat dit wel samengaat met de komst van windmolens. In het plan-MER wordt dit nader onderzocht.

Wanneer er sprake is van waardedaling van onroerende goed kan er verzoek voor nadeelcompensatie worden ingediend bij de provincie. Dit kan tot 5 jaar na de datum waarop het nadeel veroorzakende besluit onherroepelijk was.

De provincie neemt de belangen van haar burgers en maatschappelijke onrust wanneer die optreedt zeer serieus en betreft die bij haar overwegingen in besluitvorming. Van minachting van haar burgers is geen sprake. Zie voor meer informatie over de invloed van de omwonenden paragraaf 3.2 participatie.

D004 - Milieunormering windmolens

Indiener uit zorgen over geluidsoverlast, gezondheidsproblemen en aantasting van de natuur en stelt dat de provincie niet getuigt van de wil om daadwerkelijk bescherming te bieden wanneer de provincie die nieuwe landelijke concept normen zou toepassen. De daarin voorgesteld afstandsnorm van 2 keer tip hoogte is de zwakste norm binnen Europa.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor windmolens. Zie voor meer informatie over de nieuwe milieunormen windmolens paragraaf 3.3.

D004 - Geluid

Indiener stelt dat de Lden norm gebaseerd op een jaargemiddelde geluidbelasting geen goede bescherming biedt omdat die niet te handhaven is bij klachten over geluidsoverlast op dagelijkse basis.

Antwoord:

Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D004 - Gezondheid

Op dit moment is er veel geluidsoverlast bij de Kruisweg. In de ochtenduren ca. 60 dB langs de N209, en ca. 70 á 80 dB bij doorkomst van de HSL aan de voorkant van de huizen. Aan de achterkant van de huizen zouden daar dan de windmolens bij komen. In verhouding tot die 60 dB langs de N209, en aanvullend ca. 70 á 80 dB bij doorkomst van de HSL. Een jaargemiddelde geluidsnorm van 47 dB Lden voor de windmolens zou in dat perspectief lachwekkend zijn. Indiener vindt dat niet gesteld kan worden dat geluid van de windmolens wordt gemaskeerd door het huidige geluid van het verkeer en de HSL. Maar dat het geluid van de windmolens in dat geval cumulatief is. Juist ook omdat er nu geluidsoverlast komt aan beide kant van de huizen aan de Kruisweg: voorkant HSL en verkeer, achterkant windmolens. Indiener vindt het ook raar dat er al geluidonderzoek wordt gedaan terwijl nog niet bekend is waar de windmolens komen.

Antwoord:

De cumulatie met het al aanwezige omgevingsgeluid is één van de beoordelingscriteria in het plan-MER. Deze zal dus berekend gaan worden in het kader van het plan-MER. Zie voor meer informatie over de gevolgen van de gezondheid van windmolens en het geluidsoverlast paragraaf 3.3 en 3.6.

D004 - Rechtmatigheid

In lijst met overlegpartners ontbreken onder meer de gemeente Alphen aan den Rijn en het recreatieschap Rottemeren.

Antwoord:

Deze overlegpartners zullen worden toegevoegd aan de lijst.

D004 - Rechtmatigheid

Indiener heeft twijfels over de juridische status van de bestuursovereenkomst tussen de provincie Zuid-Holland en de gemeente Lansingerland uit 2017 omdat de provincie de spelregels aanzienlijk heeft opgerekt: o.m. door de opgave voor windenergie te verhogen van 12 MW naar 15 MW.

Antwoord:

De bestuursovereenkomst uit 2017 is op 14 mei 2024 door de provincie opgezegd. Zie voor meer informatie over het proces als de historie paragraaf 3.1.

D004 - Alternatieven

Argumentatie voor het laten afvallen van de molens met een tiphoogte van 145m bevat tegenstrijdigheden. Winstbejag en subsidie lijken belangrijke voorwaarden voor dit soort projecten.

Antwoord:

De windmolentypes zijn in de afgelopen decennia alleen maar groter geworden. Dit komt voornamelijk door het feit dat een grotere windmolen (veel) meer energie oplevert dan een kleine. Projectontwikkelaars hebben daarom weinig interesse meer in kleine windmolens. Om deze reden worden er door de fabrikanten ook weinig windmolens meer gemaakt met een tiphoogte van 145 meter. Uiteindelijk is een plan-MER het meest waardevol als er realistische scenario's onderzocht worden. Daarom is de keuze gemaakt om alleen windmolens met een tiphoogte van 190 meter te onderzoeken.

D004 - Slagschaduw

Indiener verwacht gezien de geografische ligging van de lintbebouwing langs Kruisweg ernstige overlast van slagschaduw. Verplichting van een automatische stilstandsvoorziening vindt de indiener zinloos wanneer uit het onderzoek blijkt dat er veel slagschaduw zal optreden en de molens dus vaak stil moeten staan.

Antwoord:

Met betrekking tot slagschaduw is er een systeem voorhanden, de zogeheten stilstandsvoorziening, die maakt dat een windmolen stilgezet kan worden op momenten dat er (norm overschrijdende) slagschaduw op zou treden. De provincie begrijpt de vrees voor slagschaduw, die door windmolens kan worden veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de slagschaduw van windmolens paragraaf 3.4.

D004 - Gezondheid

Indiener aandacht voor gezondheidsschade en slaapverstoring door laagfrequent geluid. Indiener verwijst naar de vele berichten over gezondheidsklachten van bewoners in de omgeving van windmolens. Indiener stelt dat veel van deze zorgen en klachten terzijde worden geschoven en verwijst daarbij naar het Clintel rapport en naar uitspraken van gerenommeerde artsen. Indiener stelt dat er zorgen over gezondheidseffecten verwezen wordt naar ondeugdelijke en onvolledige rapporten die door het RIVM worden verzameld.

Antwoord:

Er is geen norm met betrekking tot laagfrequent geluid. De provincie begrijpt de vrees voor de mogelijke geluidsoverlast en schadelijke gevolgen die door windmolens wordt veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de gevolgen van de gezondheid van windmolens en het geluidsoverlast paragraaf 3.3 en 3.6.

D004 - Veiligheid

Het is de indiener onduidelijk welke afstanden er tot de 380 kV masten worden gehanteerd. Indiener heeft twijfels over de gehanteerde norm van 200 meter en stelt dat beter de maximale werpafstand (375 m bij een molen bij een tiphoogte van 190 m) kan worden gehanteerd zoals dat in België door TSO Elia het geval is.

Antwoord:

De zoekgebieden waarbinnen opstellingen gemodelleerd gaan worden in het plan-MER zijn het resultaat van een zogeheten belemmeringenanalyse. In deze analyse is de hoogspanningsinfrastructuur meegenomen. Omdat de ligging ten opzichte van hoogspanningsinfrastructuur en buisleidingen een belangrijk aspect blijft, is het in het plan-MER één van de beoordelingscriteria.

D004 - Notitie Reikwijdte Detailniveau

De indiener stelt dat de mitigerende maatregelen opgenomen in de NRD op blz. 43, een hoog sprookjes gehalte hebben en dat ze nauwelijks soelaas bieden.

Antwoord:

Mitigerende maatregelen zijn mogelijk op het gebied van geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Met betrekking tot geluid kan een windmolen in een geluid reducerende modus worden gezet. De opbrengst is op dat soort momenten wel lager. De stilstandvoorziening zorgt ervoor dat de windmolen stilgezet kan worden op momenten dat er norm overschrijdende slagschaduw op zou treden. Tot slot kan er door middel van sectormanagement de veiligheidscontouren rondom de windmolen verkleind worden, bijvoorbeeld door het nominale toerental te verlagen. Er zijn dus wel degelijk mitigerende maatregelen mogelijk die concreet effect hebben op de omgeving rond de windmolen.

D004 - Monitoren

In de klankbordgroep is aangegeven dat een of meer gebiedskenners of omwonenden ook deel zouden moeten uitmaken van de monitor groep, immers het gaat hier om direct betrokkenen welke in feite gedurende het onderzoek dan niet meer kunnen beoordelen of de MER op een correcte wijze wordt uitgevoerd.

Antwoord:

Het uitvoeren van het plan-MER is een technische bezigheid met veel computerwerk: berekeningen in specialistische modellen. Hier komt het aan op vertrouwen in het adviesbureau: zij hebben de meeste ervaring en kennis van deze werkzaamheden.

D004 - Recreatie

Indiener stelt als hoofddoel van het gebied (de Kruisweg) de kwetsbare beoogde verbindingzone tussen A12 en het Bentwoud als voorzetting van de Rottezoom.

Antwoord:

Naast het beoordelen van milieugevolgen (negatieve effecten) van windmolens worden ook effecten op het bereik van overige beleidsdoelen beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden dus meegenomen in de beoordeling. Een kwantitatieve beoordeling aan de hand van geluidscontouren is niet mogelijk wordt niet zinvol geacht omdat de relatie tussen recreatieve kwaliteit en geluid niet gekwantificeerd is.

D004 – Elektriciteitsnet

Indiener wijst erop dat de huidige krapte op het energienetwerk in Zuid-Holland in hoge mate samenhangt met de vestiging van bedrijventerreinen en de woningbouw. Voor het oplossen van netcongestie pleit indiener voor versterking van het netwerk en alternatieve oplossingen zoals de inzet van kleine kernreactoren en meer zonnepanelen op daken.

Antwoord:

Kernenergie kan worden ingezet ter vervanging van energiebronnen die CO₂ uitstoten zoals kolen en gas. En is daarmee aanvullend op andere CO₂ uitstoot arme energiebronnen zoals windenergie en zonne-energie. De provincie Zuid-Holland start in het najaar van 2025 met onderzoek naar de inzet van kernenergie binnen energievoorziening van haar provincie.

D004 - Landschap

Indiener stelt dat de komst van windmolens bij de Kruisweg strijdig is met het provinciaal beleid waarin staat dat het open landschap en het groene hart niet verder mag worden aangetast.

Indiener vraag rekening te houden met Natuur Netwerk Nederland en waarschuwt tegen verrommeling van het landschap.

Gebiedscompensatie voor de plaatsing van windmolens noemt de indiener een leugen om bestwil gezien het chronische budgettekort voor natuurontwikkeling.

Antwoord:

De waarden en belangen van het open landschap en het Groene Hart worden ingebracht en onderzocht voor alle locaties in de NRD om daar zorgvuldig mee om te gaan en tot het best mogelijke ontwerp te komen, juist ook voor deze aspecten. Voor meer informatie over het landschap zie paragraaf 3.7 Landschap.

D004 - Ecologie

De kwetsbaarheid van de aanwezig vogelbestanden en beschermde diersoorten in het Bentwoud en langs de Rottezoom verdient aandacht. Er zitten daar veel beschermde soort: roofvogels, vleermuizen, zwaluwen, aalscholvers en nog vele andere soorten. Ook vraagt indiener rekening te houden met vogeltrek en de effecten van verstedelijking.

Antwoord:

Over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

D004 - BleiZo-West

Indiener stelt dat deze plan-MER niet het resultaat van deugdelijk wetenschappelijk onderzoek kan zijn omdat er geen rekening wordt gehouden met de gezondheidseffecten van het zeer drukke verkeer op A12 op de grote woningbouwlocaties, zoals de toekomstige woningbouw op BleiZo-west.

Indiener is van mening dat er eerst een plan-MER zou moeten worden gedaan naar gezondheidseffecten voor potentiële bewoners op die locatie vóórdat er op die locatie onderzoek gedaan wordt naar windmolens.

Antwoord:

Onderzoek naar de gezondheidseffecten bij de toekomstige woningbouw op BleiZo wordt gedaan bij de voorbereidingen van die woningbouwlocatie. Het plan-MER over windmolens in Lansingerland gaat over de milieueffecten van windmolens.

D004 - Wonen

Indiener vraagt zich af in hoeverre er bij de meest noordelijke kant van de locatie Kruisweg rekening gehouden is met de met omwonenden in Oosterheem (Zoetermeer), Kruisweg en de bewoners van het Molenpad in Zuidplas (Moerkapelle).

Antwoord:

Ja, in het plan-MER wordt onderzoek gedaan naar milieueffecten in de genoemde gebieden.

D004 - Cultuurhistorie

Indiener stelt dat het in de NRD onduidelijk is welke afstanden er gehanteerd worden in tot bestaande historische winmolens en afgeknotte windmolens in de molenbiotoop en hoe er omgegaan wordt met archeologische waarden in het gebied.

Indiener vraagt aandacht voor de cultuurhistorische waarde van de Rottezoom.

Antwoord:

Het belang van de historische windmolens weegt de provincie mee in de planvorming. Uitgangspunt daarbij is dat, binnen de vastgestelde molenbiotopen van deze historische windmolens (zone tot 400m vanaf de historische molen, vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening) geen windmolens worden geplaatst. Hierbuiten kan een moderne windmolen ook nog landschappelijke invloed hebben op de traditionele windmolens. Dit effect zal nog nader worden beschouwd in de MER (tot een afstand van 1.000m vanaf de traditionele windmolen, op grond van de Milieueffectrapportage Module Energietransitie, vastgesteld door provinciaal bestuur, 04-10-2022).

Het belang van archeologische waarden is ook afgewogen. Dit houdt in dat er geen windmolens worden geplaatst binnen beschermde archeologische terreinen van provinciaal en rijks-belang.

De historische waarden van de Rottezoom vallen niet onder beschermd provinciaal ruimtelijk erfgoed. Dit belang wordt wel meegewogen vanuit het provinciaal beleid voor ruimtelijke kwaliteit (zie o.a. beantwoording op zienswijze nr. D-004 - Landschap).

D004 - Participatie

Van participatie is geen sprake omdat omwonenden niets aan de besluitvorming kunnen veranderen. Uitkomsten van RuG onderzoek worden kennelijk niet relevant geacht.

Antwoord:

De provincie heeft in het communicatie- en participatieplan voor dit project beschreven welke doelstellingen zij nastreeft met het communicatie- en participatieproces. Over de invloed van de omwonenden wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.2 participatie.

D004 - Economie

Indiener stelt dat in het gebied van de Kruisweg vrijwel geen sprake is van economische activiteit of woningbouw. Ontwikkeling van natuur en recreatie in dit gebied liggen daarom voor de hand. Plaatsen van windmolens past daar niet bij.

Onduidelijk voor de indiener zijn de consequenties van hogere milieucategorie (4.2) in de directe nabijheid van de windlocaties

Antwoord:

Er zijn voorbeelden in NL waar een combinatie van windenergie, natuur en recreatie hand in hand gaan. Bij windmolens wordt rekening gehouden met richtafstanden tot o.a. bedrijven.

D005 – P.A. de Lange (advocaat)

D005 - Algemeen

De indiener stelt dat de hoogte van dat windmolen waarmee gerekend wordt naar de huidige stand van de techniek relatief gering is, volgens de indiener kan dit ertoe leiden dat een dergelijke opstelling niet of nauwelijks rendabel is te maken.

Antwoord:

Het klopt dat de nieuwste windmolens nog een stuk groter zijn dan de turbines die onderzocht gaan worden in het plan-MER. De nieuwste windmolens op land kunnen mogelijk tiphoogtes gaan krijgen van rond de 250 meter. Deze afmetingen zijn niet mogelijk binnen de gemeente Lansingerland vanwege de luchtruimbeperingen die gelden rondom de luchthaven rotterdam-the haque airport. Voorheen bekeken we daarom twee formaten: één met een tiphoogte van 145m en één met een tiphoogte van 190m. De kleinste is afgefallen vanwege de rendabiliteit. Deze windmolens leveren minder op dan die van 190 meter, waardoor de businesscase moeilijker is rond te krijgen voor windmolens van het kleinste formaat. In de keuze voor het referentietype die we verder gaan onderzoeken heeft de rendabiliteit dus al een rol gespeeld.

D005 - Rechtmatigheid

Indiener stelt dat het maken en toepassen van eigen normen voor windmolens niet in lijn is met de Europese richtlijn over de strategische milieubeoordeling (SMB – richtlijn). Dit maakt dat het maken en toepassen van eigen normen, volgens indiener, onrechtmatig is.

Indiener stelt daarbij ook dat nationale overheidsinstanties de ambtshalve verplichting hebben om voorgenomen beleid te toetsen aan Europese wetgeving.

Indiener benoemt dat de SMB – richtlijn stelt dat bij het opstellen en ontwikkelen van normen er rekening moet worden gehouden met het voorzorgbeginsel. Indiener stelt dat er ten onrechte niks is opgenomen over het voorzorgsbeginsel in de NRD. De indiener stelt dat het provinciaal beleid afwijkt met wat in het hoofdlijnenakkoord en regeerprogramma is opgenomen, dat windmolens zoveel mogelijk op zee moeten komen. De indiener stelt dat hierdoor het gemeentelijk beleid en bestuurlijke afspraken met de provincie onverenigbaar zijn.

De indiener stelt dat de NRD voortvloeit uit RES-afspraken Rotterdam-Den Haag, maar zonder SMB-toetsing. Net als de vervallen windmolenvoorschriften ontbreekt een rechtmatige grondslag, waardoor opwek van duurzame elektriciteit hierop niet kan steunen.

Antwoord:

Het plan-MER wordt niet opgesteld ter voorbereiding op lokale normen. Of landelijke windmolen bepalingen in werking zijn op het moment dat een ontwerp projectbesluit wordt voorbereid is nog niet bekend. Op grond van de nu beschikbare jurisprudentie over Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding en Windpark Karolinapolder hebben bevoegde gezagen de bevoegdheid om lokale normen te stellen en te motiveren in besluiten over windparken (vanaf 3 windmolens).

D005 - Rechtmatigheid

De indiener stelt dat de provincie bij het verlenen van de vergunning voor windmolen-exploitatie is gebonden aan mededingingsregels, aangezien het om schaarse vergunningen gaat. Er ontbreekt volgens de indiener aan een transparant speelveld voor alle belanghebbenden, wat een ernstige omissie is en strijd oplevert met het Unierecht, waardoor andere initiatiefnemers worden uitgesloten.

Antwoord:

In het plan-MER fase, waarin we ons nu bevinden, is er nog geen sprake van een initiatiefnemer. Het staat een initiatiefnemer vrij om contact op te nemen met grondeigenaren die gronden hebben in de zoekgebieden van het plan-MER.

D005 - Notitie Reikwijdte Detailniveau

De indiener stelt dat diens zienswijze moet worden voorgelegd en beoordeeld door de commissie MER.

Antwoord:

Een zienswijze wordt doorgaans niet voorgelegd aan de commissie MER. De commissie MER beoordeelt de concept NRD. Zienswijzen worden beoordeeld en beantwoord door het bevoegd gezag, GS van Zuid-Holland.

D005 - Kruisweg Oostzijde

Indiener stelt dat in de belemmeringsanalyse zoekgebied A (Kruisweg-Oost) als ongeschikt voor de plaatsing van windmolens is aangemerkt omdat het gebied is ingeklemd tussen woningen en belemmerd wordt door hoogspanningsleidingen.

Antwoord:

In de belemmeringsanalyse is er rekening gehouden met woningen en hoogspanningsinfrastructuur. Tot woningen is een afstand van 400 meter aangehouden. Deze afstand is een vuistregelafstand: op 400 meter zijn er windmolens van het formaat dat onderzocht gaat worden in het plan-MER die kunnen voldoen aan de geluidsnorm. Tot hoogspanningsinfrastructuur hebben we 190 meter aangehouden: dit is in overeenstemming met de vuistregel van Tennet (minimaal tiphoogte afstand).

D005 - Gezondheid

Indiener stelt dat in NDR ten onrechte geen rekening is gehouden met het schrijven van 25 september 2024 van het artsencollectief Windwiki aan de leden van de Ministerraad en aan de leden van de Tweede Kamer. De indiener stelt het voorzorgsbeginsel onterecht niet is toegepast ten aanzien van de gezondheidsaspecten.

Antwoord:

Als overheid vertrouwt de provincie erop dat de publicaties van het RIVM accuraat en actueel zijn. Zie voor meer informatie over de mogelijke effecten van windmolens op de gezondheid paragraaf 3.6.

D005 - Geluid

De indiener stelt dat hierdoor de 42, 45 en 47 dB contouren in de NRD onjuist gekwalificeerd zijn omdat er geen rekening wordt gehouden met schrijven van 25 september 2024 van het artsencollectief Windwiki. De indiener stelt dat in de NRD directe effecten, bijvoorbeeld als gevolg van ultra laagfrequent geluid en tonaal geluid, op dit moment ten onrechte buiten scope en onderzoek.

Antwoord:

Het is onduidelijk naar welk artikel er precies wordt verwezen. De dB contouren zullen worden bepaald met het programma Geomilieu. Deze software wordt regelmatig geupdate om geldende te blijven onder de nieuwste wijzigingen in de wet- en regelgeving. Ook eventuele aanpassingen

in de reken- en meetvoorschriften worden verwerkt in de software. Dan de opmerking over ultra laagfrequent geluid: Er is geen norm met betrekking tot laagfrequent geluid. Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D005 - Participatie

De indiener stelt dat het Ministerie van Defensie ontbreekt in de overleglijst.

Antwoord:

De lijst van overlegpartners in de NRD is niet volledig en is ook in ontwikkeling. Bij het opstellen van het plan-MER wordt rekening gehouden met de hoogtebeperkingen en andere voorwaarden met betrekking tot de burger en militaire luchtvaart. In proces voor het aanvragen van de vergunningen voor de windmolens zullen de benodigde toetsingen bij de betreffende autoriteiten worden aangevraagd.

D005 - Wonen

De indiener stelt dat zoekgebied A nooit als basisalternatief aangemerkt is en ook de geplande woningbouw bij de Merenweg blokkeert.

Antwoord:

In de NRD is aangegeven dat zoekgebied B het basisalternatief vormt, aangezien dit gebied als geruime tijd is aangemerkt als windlocatie in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening.

D006 – Naam geanonimiseerd

D006 - Wegingsfactoren

De indiener stelt dat de wijze van beoordeling doet onrecht aan de verschillende belangen c.q. wegingsfactoren van de diverse criteria en kan leiden tot een onjuiste conclusie over wat integraal een juist gewogen conclusie is. Er dient een door de lasthebbers gedragen set van wegingsfactoren te worden toegevoegd. De indiener stelt dat bij de beoordeling gekozen ordinale schaal subjectief en vertekenend, er dient minimaal voor een intervalschaal (afhankelijk van het criterium lineair of exponentieel c.q. logaritmisch, bv. bij zintuigelijk waarneembare effecten als geluid e.d.) te worden gekozen en waar mogelijk voor een ratio-schaal.

Antwoord:

De provincie is het bevoegd gezag in dit proces. Dit betekent dat zij uiteindelijk de beslissingen nemen. Het MER heeft als doel de milieu-informatie op tafel te leggen zodat er een weloverwogen beslissing genomen kan worden door de Provincie. Zij moeten zelf ook bepalen welke criteria er belangrijk zijn en welke niet. Als er een set aan wegingsfactoren toegevoegd zou worden, dan zou dit een bepaalde sturing betekenen. Het is juist aan de politieke bestuurders om die afweging te maken.

D006 - Geluid

De indiener stelt dat er voor geluid gebruik gemaakt van modelberekeningen, het model dient gecorrigeerd te worden. Ook stelt de indiener dat in de voorwaarden opgenomen moet worden dat indien de geluidsbelasting hoger wordt gemeten dan vergund, dat dan de molens worden stilgezet.

Antwoord:

De geluidsberekeningen zullen uitgevoerd worden met de meest recente versie van Geomilieu. Dit is het algemeen geaccepteerde geluidsmodel binnen Nederland. De meest actuele rekenregels zijn in het model verwerkt. Uw verzoek om een voorwaarde op te nemen dat de geluidsbelasting niet hoger mag zijn dan vergund kan worden opgenomen in een zogenaamde handhavingsnorm. Handhaving na plaatsing van de windmolens is mogelijk:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/windenergie-op-land/wonen-windmolen/handhaving-geluidsnormen>. Dit kan echter geen onderdeel zijn van het MER. Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D006 - Gezondheid

De indiener stelt dat in de NRD de analyse waarom de Staten van Groningen een windplan om gezondheidseffecten heeft afgewezen mist, deze moet toegevoegd worden en de uitkomsten moeten in de criteria verwerkt worden. Ook stelt de indiener dat in de NRD ook de analyse van de casus van door windmolens veroorzaakte stralingsschade in Ooltgensplaat toegevoegd moet worden. Indiener stelt dat omwonenden geen gezondheid risico 's mogen lopen van de windmolens, ook is de mogelijk stapeling of zelfs interferentie met de straling van overige objecten zoals de Windtrack masten en wat daarvan het stralingseffect zijn.

Antwoord:

Het is niet helemaal duidelijk naar welk windplan er precies verwezen wordt. Het kan gaan om het plan voor het windpark Eemshaven West. Het is zeer ongebruikelijk om 'uitkomsten' over te nemen in dit MER. Bovendien is het onduidelijk wat er precies wordt bedoeld met 'uitkomsten'. Zie voor meer informatie over de mogelijke effecten van windmolens op de gezondheid paragraaf 3.6.

D006 - Adviesnota wind Lansingerland

De indiener stelt dat de NRD is gebaseerd op de Adviesnota: windenergie in Lansingerland, doordat die bijlage klopt en is daarmee de NRD onjuist gefundeerd en deze fout dient hersteld te worden. Anders leidt dit tot een nieuwe procedure omdat geen zienswijzen ingediend hebben kunnen worden op de bijgestelde NRD. De onjuistheid van de bijlage blijkt o.a. uit tabel 5 daaruit waarin kleine windmolens een hogere equity IRR hebben dan grote, terwijl dat volgens de indiener het juist andersom is. De indiener stelt dat het onverklaarbaar is waarom de NRD gebaseerd is op 3 grote i.p.v. 5 minder grote windmolens.

Antwoord:

Er zijn al veel onderzoeken uitgevoerd voorafgaand aan het opstellen van de NRD. Zo is er een zogenaamde belemmeringenanalyse uitgevoerd die heeft geleid tot een drietal zoekgebieden. Deze vormen het uitgangspunt voor het plan-MER en zijn ook opgenomen in de NRD. Het zou kunnen dat in één van de bijlages van de Adviesnota er een foutje zit in de businesscaseberekening. Dit heeft echter geen effect op het plan-MER, want hierin staan de milieueffecten centraal. Er is nog geen sprake van een initiatiefnemer die financiële afwegingen moet maken. Dan de opmerking over de grootte van de windmolens: de windmolentypes zijn in de afgelopen decennia alleen maar groter geworden. Dit komt voornamelijk door het feit dat een grotere windmolen (veel) meer energie oplevert dan een kleine. Projectontwikkelaars hebben daarom weinig interesse meer in kleine windmolens. Om deze reden worden er door de fabrikanten ook weinig windmolens meer gemaakt met een tiphoogte van 145 meter. Uiteindelijk is een plan-MER het meest waardevol als er realistische scenario's onderzocht worden. Daarom is de keuze gemaakt om alleen windmolens met een tiphoogte van 190 meter te onderzoeken.

D006 - Ecologie

De indiener stelt dat windmolens niet passen niet op locatie Kruisweg oostzijde omdat daar tientallen jarenlang gewerkt wordt naar een blauwgroene corridor tussen Zoetermeer en de Rotte. Ook stelt de indiener dat het Bentwoud ten onrechte niet gelijkwaardig meegenomen wordt als de Natura-2000 gebieden.

Antwoord:

Over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

D006 - Participatie

De indiener stelt dat het lokaal eigendom naar 100% moet in plaats van 50%, de klankbordgroep is een uitstekend premium om een 100% financiële participatie uit te werken.

Antwoord:

In de beleidskeuze Lokaal Eigendom die is opgenomen in de provinciale omgevingsvisie- is opgenomen dat de provincie een minimum percentage van 50% lokaal eigendom hanteert en streeft naar 100% voor wind- en zonprojecten. Daarnaast zijn andere vormen van financiële participatie (deelneming, omgevingsfonds, omwonendenregeling) mogelijk. De initiatiefnemer gaat hierover met de omgeving in gesprek en legt dit vast in een omgevingsovereenkomst. Over de financiële participatie wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.2 participatie.

D007 – Naam geanonimiseerd

D007 - Leefomgeving

Indiener stelt dat de plaatsing van windmolens in Noordpolder (zoekgebied C) op zo een korte afstand van zijn woning een onevenredige impact heeft op zijn woonomgeving en woon- en leefklimaat aantast.

Antwoord:

Voordat er windmolens geplaatst kunnen worden moet aangetoond worden dat de windmolens zullen gaan voldoen aan alle geldende wettelijke normen. Deze normen hebben als doel omwonenden en hun leefomgeving te beschermen. Windmolens kunnen dus niet geplaatst worden als de afstand tot woningen te klein is. Uit de belemmeringenanalyse die is uitgevoerd voorafgaand aan het plan-MER blijkt dat windmolens technisch mogelijk zijn in de Noordpolder.

D007 - Algemeen

De indiener stelt dat windmolens in Noordpolder (zoekgebied C) in strijd is met de voorschriften van het geldende bestemmingsplan, omdat de gronden overwegend bestemd zijn tot 'Agrarisch-Glastuinbouw'.

Antwoord:

Er zijn voorbeelden in Nederland waar een combinatie van windenergie, glastuinbouw naast elkaar kunnen bestaan.

D007 - Opvang

De indiener stelt dat het zoekgebied Noordpolder (zoekgebied C) is ook in beeld voor tijdelijke huisvesting van onder andere Oekraïense vluchtelingen. In de NRD is ten onrechte gesteld dat deze opvang maar 2-5 jaar zou staan, de opvang moet er minstens 10 a 15 jaar staan. De indiener stelt dat ten onrechte aan het belang van windmolens met gewicht wordt toegekend dan aan de belangen van omwonenden en het belang van het behouden beschermen en het ontwikkelen van de aanwezige en toekomstige waarden.

Antwoord:

Het klopt dat de gemeente plannen heeft om in de Noordpolder een opvanglocatie te realiseren voor Oekraïense vluchtelingen en spoedzoekers voor maximaal 15 jaar. In het kader van de bestuursovereenkomst met de gemeente Lansingerland over Bleizo-West is afgesproken dat er geen formele procedures worden gestart die ingrijpen op de mogelijkheden voor wind binnen de verschillende zoekgebieden totdat er duidelijkheid is over de voorkeurslocatie. Ook strijdigheden met andere gewenste toekomstige ontwikkelingen zullen worden meegewogen bij de uiteindelijke keuze. Uitgangspunt voor alle locaties is dat voldoende afstand wordt gehouden tussen de beoogde turbines en gevoelige functies

D007 - Wonen

De indiener stelt dat driehoek Noordpolder wordt ontwikkeld als woningbouwlocatie en ook is er een nieuwlocatie Merenweg in de nabijheid van het zoekgebied C. De indiener stelt dat ten onrechte aan het belang van windmolens met gewicht wordt toegekend dan aan de belangen van omwonenden en het belang van het behouden beschermen en het ontwikkelen van de aanwezige en toekomstige waarden.

Antwoord:

De effecten van windmolens op de huidige en voor zover nu bekend, mogelijke toekomstige woningen in de Noordpolder worden in het plan-MER onderzocht.

D007 - Landschap

De indiener stelt dat de windmolens niet landschappelijk kunnen worden ingepast, waardoor vanuit de woning van de indiener direct zicht zal zijn op de molens en er sprake is van flinke landschapsontsiering.

De indiener stelt dat doordat de windmolens niet kunnen worden ingepast, de windmolens niet passend zich in de omgeving en het karakter van het gebied aantasten, daarom voldoet locatie Noordpolder (zoekgebied C) niet aan de criteria van de omgevingsverordening en dus de locatie niet geschikt is.

Antwoord:

In het plan-MER worden de diversen milieueffecten van de komst van windmolens in de drie locaties onderzocht zoals beschreven in de concept-NRD. Daarbij kijkt de plan-MER ook naar andere ruimtelijke en maatschappelijke belangen, zoals wonen, werken, mobiliteit, leefbaarheid en landschappelijke kwaliteit. Over landschappelijke inpassing wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.7 Landschap.

D007 - Algemeen

De indiener stelt dat ook onvoldoende onderbouw wordt dat de windmolens noodzakelijk zijn omdat op grote schaal schone energie opgewekt moet worden, dit energiepark met slechts 3 windmolens zal maar een kleine bijdrage leveren.

De indiener stelt dat onvoldoende onderbouw is dat dit energiepark noodzakelijk zal zijn vanuit een groter maatschappelijk belang en meerwaarde.

Antwoord:

Een milieueffectrapportage (MER) heeft als doel om de mogelijke milieugevolgen van een voorgenomen project of activiteit in kaart te brengen. Het helpt besluitvormers om geïnformeerde keuzes te maken door de impact op natuur, landschap, luchtkwaliteit, water,

geluid en andere milieufactoren inzichtelijk te maken. Het is dus geen onderzoeksrapport over de vraag of windmolens noodzakelijk zijn.

Hoewel dit specifieke project op zichzelf wellicht een beperkte bijdrage lijkt te leveren, maakt het deel uit van een bredere strategie waarin verschillende initiatieven gezamenlijk een substantiële impact hebben. Daarnaast wordt bij de beoordeling van het maatschappelijk belang niet uitsluitend gekeken naar de omvang van een enkel project, maar ook naar de verplichtingen die voortvloeien uit nationale en regionale afspraken.

D007 - Ecologie

De indiener stelt dat de Noordpolder (zoekgebied C) een foerageergebied is voor veel verschillende soorten vogels en sluit daarmee aan op de Groenblauwe slinger. Ook is de Noordpolder (zoekgebied C) het leefgebied van vleermuizen, steenuilen en minnaal 2 grote roofvogels. De indiener stelt dat het plaatsen van windmolens het leefgebied van deze dieren onherstelbaar aantasten.

Antwoord:

Over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

D007 - Geluid

De indiener stelt dat de windmolens veel geluidsoverlast veroorzaken, ook zal deze geluidshinder boven op de geluidshinder van omliggende wegen, bedrijven, de HSL, vliegverkeer en agrarische machines komen. De indiener stelt dat in de NRD geen cumulatie van geluidshinder is opgenomen.

De indiener stelt dat in de NRD ook opgenomen moet worden wat de absolute en relatieve toenames van de ernstig gehinderde als gevolg van deze hogere cumulatieve geluidbelasting.

De indiener stelt dat er in ook aandacht besteed moet worden aan de mogelijk schadelijke effecten van laagfrequent geluid dat windmolens produceren.

Antwoord:

De cumulatie van geluid gaat ook beoordeeld worden voor alle alternatieven: hierbij zal naar verwachting de toename van het cumulatieve geluid als gevolg van de mogelijk komst van windmolens, laag zijn op plekken waar nu al veel omgevingsgeluid aanwezig is (bijvoorbeeld nabij de HSL).

Er is geen norm met betrekking tot laagfrequent geluid. Bovendien blijkt uit een onderzoek van het RIVM en Bureau LBP/Sight dat de Nederlandse norm voor geluidshinder van windmolens voldoende beschermt tegen laagfrequent geluid. Deze conclusie heeft de toenmalige staatssecretaris, in een brief aan de tweede kamer, overgenomen (kenmerk brief: IENM/BSK-2014/44564). Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3

D007 - Slagschaduw en lichthinder

De indiener stelt dat als de Noordpolder (zoekgebied C) geschikt wordt geacht dat er een voorschrift wordt opgenomen dat de turbines niet voor slagschaduw mogen zorgen.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor slagschaduw, die door windmolens kan worden veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de slagschaduw van windmolens paragraaf 3.4.

D007 - Gezondheid

De indiener stelt dat door de geluidshinder van de windmolens dit voor de aantasting van de gezondheid en kan leiden tot slapeloosheid en stress.

De indiener stelt dat laagfrequent geluid dat windmolens produceren extra hinderlijk worden ervaren en dit verstoort de nachtrust en stress.

Antwoord:

Over gezondheidseffecten van windmolens wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.6 Gezondheid.

D007 - Recreatie

De indiener stelt dat het Noordpolder gebruikt wordt voor recreatieve doeleindes die een positieve bijdrage aan de gezondheid leveren, het plaatsen van windmolens tast de recreatieve functie van het gebied aan.

Antwoord:

Over recreatie zie antwoord bij C002.

D007 - Afstandsnormen

De indiener stelt dat de beoogde afstand van de windmolens moet minimaal 10 keer de tiphoogte zijn in plaats van 400 meter.

Antwoord:

Over afstand van windmolens wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.5 Afstandsnorm.

D008 – Naam geanonimiseerd

D008- Algemeen

De indiener stelt dat het voorgestelde windpark slechts een beperkte bijdrage levert aan de duurzame energieopwekking en daardoor heeft het geen substantieel maatschappelijk belang dat opweegt tegen de negatieve effecten.

Antwoord:

Het voorgestelde windpark draagt, net als andere duurzame energieprojecten, bij aan de energietransitie die noodzakelijk is om de klimaatdoelstellingen te behalen. Hoewel dit specifieke project op zichzelf wellicht een beperkte bijdrage lijkt te leveren, maakt het deel uit van een bredere strategie waarin verschillende initiatieven gezamenlijk een substantiële impact hebben. Daarnaast wordt bij de beoordeling van het maatschappelijk belang niet uitsluitend gekeken naar de omvang van een enkel project, maar ook naar de verplichtingen die voortvloeien uit nationale en regionale afspraken.

D008 - Opvang Oekraïners en speedzoekers

De indiener stelt dat in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt uitgegaan van een tijdelijke opvangperiode van 2 tot 5 jaar voor Oekraïners en speedzoekers in de Noordpolder, maar

recentelijk is vastgesteld dat deze opvang voor een periode van maximaal 15 jaar wordt ingericht. De NRD beschouwt de tijdelijke opvang als een autonome ontwikkeling en beoordeelt de milieu- en leefomgevingseffecten op basis van een termijn van 2 tot 5 jaar, volgens de indiener vraagt een opvangperiode van 15 jaar vraagt om een hernieuwde evaluatie van de leefomgevingseffecten, inclusief geluidshinder, slagschaduw en visuele impact, op deze kwetsbare groep bewoners.

Antwoord:

Het klopt dat de gemeente plannen heeft om in de Noordpolder (zoekgebied C) een opvanglocatie te realiseren voor Oekraïense vluchtelingen en spoedzoekers voor maximaal 15 jaar. In het kader van de bestuursovereenkomst met de gemeente Lansingerland over Bleizo-West is afgesproken dat er geen formele procedures worden gestart die ingrijpen op de mogelijkheden voor wind binnen de verschillende zoekgebieden totdat er duidelijkheid is over de voorkeurslocatie. Ook strijdigheden met andere gewenste toekomstige ontwikkelingen zullen worden meegewogen bij de uiteindelijke keuze. Uitgangspunt voor alle locaties is dat voldoende afstand wordt gehouden tussen de beoogde turbines en gevoelige functies.

D008 - Afstandsnormen

Indiener stelt dat de afstand tussen de windmolens en geluidsgevoelige objecten opgenomen in de NRD niet voldoende zijn, voor de indiener zijn grotere afstanden in lijn met het voorzorgsprincipe, dat voorschrijft dat bij onzekerheid over de impact op gezondheid en leefomgeving, het belang van de bewoners zwaarder moet wegen dan economische of technische overwegingen.

Antwoord:

Zie voor meer informatie over de nieuwe milieunormen windmolens paragraaf 3.3.

D008 - Gezondheid

De indiener stelt dat windmolens slagschaduw veroorzaken die als zeer hinderlijk wordt ervaren en dat dit invloed kan hebben op de mentale gezondheid van omwonenden. Hiernaast stelt de indiener kan geluidsbelasting veroorzaakt door windmolens en cumulatieve geluidsbelasting in het gebied tot ernstige hinder en gezondheidseffecten bij omwonenden veroorzaken. Volgens de indiener wordt er geen bewijs geleverd dat er totaal geen gezondheidsschade door windmolens zou zijn, daarom vindt de indiener dat bij dergelijke onzekerheid in de milieuwetgeving slechts één werkwijze: zorgplicht, voorzorgsprincipe en kiezen voor de best beschikbare oplossing.

Antwoord:

Er zijn vaak zorgen over de gezondheidsklachten als gevolg van de komst van windmolens. De provincie begrijpt de vrees voor de mogelijke geluidsoverlast en schadelijke gevolgen die door windmolens wordt veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de gevolgen van de gezondheid van windmolens en het geluidsoverlast paragraaf 3.3 en 3.6.

D008 - Geluid

De indiener stelt dat het gebruik van een geluidsnorm uitgedrukt in Lden geen recht doet aan de werkelijke geluidshinder die op specifieke momenten of gedurende een dag kan optreden. Er moet volgens de indiener gewerkt worden met een kortere meetperiode, zoals een maximale meting over 10 minuten (LAeq), waaraan een grenswaarde wordt gesteld.

Antwoord:

Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D008 - Monitoren

De indiener stelt dat het mogelijk moet zijn om bij ernstige hinder een verzoek in te dienen om het toerental van de molens tijdelijk te verlagen of stop te zetten. De indiener stelt dat elke windmolen gemonitord moet worden met sensoren die geluidsoverlast en slagschaduw continu bijhouden. Wanneer bepaalde grenswaarden worden overschreden, dienen de windmolens automatisch stilgezet te worden.

Antwoord:

Met betrekking tot slagschaduw is er een systeem voorhanden, de zogeheten stilstandsvoorziening, die maakt dat een windmolen stilgezet kan worden op momenten dat er (norm overschrijdende) slagschaduw op zou treden. Voor geluid is dit lastiger. Dit heeft ermee te maken dat geluid een subjectiever gegeven is dan slagschaduw. Wanneer iemand hinder ondervindt van windmolengeluid is per persoon verschillend. In principe heeft de geluidsnorm tot doel om geluidshinder te voorkomen. Er zijn methodes voor handen om te controleren of de geluidsnorm in de praktijk niet overschreden wordt. De eigenaren van de windmolens moeten actie ondernemen indien de geluidsnorm in de praktijk overschreden blijkt te worden.

D008- Veiligheid

De indiener stelt dat windmolens een veiligheidsrisico's met zich meebrengen, zoals ijsafworp voor glastuinbouw en mogelijke schade bij mast- of wiekbreuk. Ook loopt er een ondergrondse NAVO-kerosineleiding onder beheer van Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO), volgend de indiener is het plaatsen van windmolens in de nabijheid van deze leiding brengt significante risico's met zich mee. Ook stelt de indiener dat er een verhoogd risico is door cumulerende effecten door de nabijheid van andere infrastructuur zoals hoogspanningskabels en wegen.

Antwoord:

De zoekgebieden waarbinnen opstellingen gemodelleerd gaan worden in het plan-MER zijn het resultaat van een zogeheten belemmeringenanalyse. In deze analyse is de kerosineleiding al meegenomen. Tot deze buisleiding is een wieklengte afstand aangehouden. Ook hoogspanningsinfrastructuur en wegen zijn meegenomen in deze analyse. De windmolens worden dus gemodelleerd in ruimtes waar in principe windmolens mogelijk zijn. In het plan-MER is de externe veiligheid ook weer een aspect waarop beoordeeld gaat worden. Ijsafworp is één van de beoordelingscriteria. Eventuele domino-effecten als gevolg van een falende windmolen kunnen ook meegenomen worden in het plan-MER

D008 - Belangenverstrengeling

De indiener stelt dat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is opgesteld door adviesbureau Bosch & van Rijn, een lid van de windbrancheorganisatie Nedzero, die statutair tot doel heeft windenergie op land te bevorderen. Dit roept volgens de indiener vragen op over de onafhankelijkheid en objectiviteit van het rapport.

Antwoord:

Bosch & van Rijn heeft geen statuten. Wel staat er op de website van Bosch & van Rijn dat ze als missie hebben om duurzame energie op een verantwoorde manier te laten groeien en maatschappelijk acceptatie te vergroten. Bosch en van Rijn is echter zelf geen ontwikkelaar. Haar verdiensten liggen in het adviseren van overheden en ontwikkelaars. Uiteraard is er affiniteit met windmolens nodig om dit op een goede en betrokken manier te doen.

D008 - Economie

De indiener stelt dat de mogelijk plaatsing van windmolens in Noordpolder zal aanzienlijke negatieve gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering en productie in de kassen door de impact van slagschaduw. De indiener legt uit dat veel kassen in de Noordpolder gebruik van geavanceerde teeltsystemen, zoals Ledverlichting die het natuurlijke licht aanvult. Variaties in natuurlijke lichtinval door slagschaduw kunnen het gebruik van deze systemen verstoren en tot extra energiekosten leiden doordat kunstmatige verlichting vaker moet worden ingezet. De indiener stelt dat er in de Noordpolder gekeken wordt naar potentiële woningbouw, het plaatsen van windmolens beperkt deze functies en veroorzaakt economische schade. Ook leidt dit tot een significante waardedaling van omliggende woningen, dit economische nadeel zal gecompenseerd of gerechtvaardigd moeten worden.

Antwoord:

Er zijn ons geen negatieve effecten bekend van slagschaduw op de opbrengsten van glastuinbouw. In de stukken behorende bij het onherroepelijke bestemmingsplan voor Windpark Willem-Annapolder in Kapelle wordt gemeld dat er ondanks meerdere uren slagschaduw op de daar aanwezige kassen geen sprake is van opbrengstverlies in de kassen. De effecten van windmolens op de huidige en voor zover nu bekend, mogelijke toekomstige woningen in de Noordpolder (zoekgebied C) worden in het plan-MER onderzocht.

D009– Naam geanonimiseerd

D009 - Geluid

De indiener stelt dat er in hun omgeving veel geluidsoverlast is van de N209, vooral overdag, zij uitten hun zorgen over de geluidsoverlast van de windmolens in de nacht. De indiener stelt zij graag zekerheid willen dat er 's-nachts nul geluid bij komt en dat molens 's-nachts stilgezet moeten kunnen worden. De indiener stelt als alternatief dat er geluidsschermen geplaatst moeten worden om in de nacht het windmolen geluid tegenhouden en overdag het verkeerslawaaï.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor de mogelijke geluidsoverlast en schadelijke gevolgen die door windmolens wordt veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de gevolgen van de gezondheid van windmolens en het geluidsoverlast paragraaf 3.3 en 3.6.

D009 - Ecologie

De indiener stelt dat er een zeldzame soort vleermuis in hun omgeving woont, deze soort wordt ernstig bedreigd door de plaatsing van de mogelijke windmolens in het gebied.

Antwoord:

Over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

D009 - Participatie

Indiener stelt voor dat er overwogen moet hoe de omgeving financieel kan participeren. Zij stellen voor dat deeleigendom, meeprofiten van de opbrengst en /of het toevoegen van opties tot verduurzaming van huishoudens opties zijn.

Antwoord:

In de beleidskeuze Lokaal Eigendom -die is opgenomen in de provinciale omgevingsvisie- is opgenomen dat de provincie een minimum percentage van 50% lokaal eigendom hanteert en streeft naar 100% voor wind- en zonprojecten. Daarnaast zijn andere vormen van financiële participatie (deelneming, omgevingsfonds, omwonendenregeling) mogelijk. De initiatiefnemer gaat hierover met de omgeving in gesprek en legt dit vast in een omgevingsovereenkomst. Over de financiële participatie wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.2 participatie.

D010– Naam geanonimiseerd

D010 - Milieueffecten

De indiener stelt dat windenergie en andere hernieuwbare energiebronnen schadelijk, ineffectief en onnodig zijn. Windmolens zouden slecht zijn voor het milieu, inefficiënt in energieopwekking en een gevaar voor gezondheid en natuur.

Antwoord:

In Nederland is windenergie één van de goedkoopste manieren om duurzame energie op te wekken. Bij windenergie door middel van windmolens behoren de kosten per opgewekte kWh tot de laagste van alle duurzame opwekkings-vormen. Om aan de ambitieuze doelstelling voor hernieuwbare energie op land te voldoen zal windenergie komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren zijn. Met betrekking tot gezondheid en natuur is het belangrijk om te beseffen dat er normen zijn die als doel hebben de gezondheid van omwonenden, en de natuur (vogels, vleermuizen enz.) te beschermen.

D010 - Overig

De indiener betoogd dat afhankelijkheid van buitenlandse energie geen probleem is en dat het energievraagstuk bewust wordt gemanipuleerd. Ook wordt kritiek geuit op het coalitieakkoord, dat als ondemocratisch wordt beschouwd en op de invloed van organisaties zoals de VN en het WEF.

Antwoord:

We begrijpen dat er uiteenlopende opvattingen zijn over het nationale en internationale energiebeleid. Het energievraagstuk is een complex en breed thema dat niet alleen draait om energieonafhankelijkheid, maar ook om duurzaamheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid. De keuze voor de energietransitie is gebaseerd op internationale klimaatafspraken, wetenschappelijk onderzoek naar klimaatverandering en nationale beleidsdoelstellingen. Nederland heeft zich gecommitteerd aan het verminderen van CO₂-uitstoot om bij te dragen aan een leefbare toekomst en aan energiezekerheid voor de lange termijn.

Het coalitieakkoord is een resultaat van democratisch gevormde onderhandelingen tussen gekozen volksvertegenwoordigers en vormt een leidraad voor het overheidsbeleid. Hierbij wordt gestreefd naar een zorgvuldige balans tussen economische, sociale en ecologische belangen.

Wat betreft de invloed van internationale organisaties zoals de VN en het WEF: Nederland werkt, net als veel andere landen, samen met dergelijke organisaties om mondiale uitdagingen, waaronder de klimaatcrisis, aan te pakken. Deze samenwerkingen hebben geen bindende macht, maar dragen bij aan kennisdeling en beleidsvorming.

D010 - Energiewet

De indiener stelt dat energiebedrijven vooral profiteren van subsidies ten koste van burgers, terwijl datacenters onevenredig veel energie en water verbruiken. Tot slot zou het energiebeleid leiden tot verarming van de bevolking en verrijking van een kleine elite.

Antwoord:

De zorgen over de verdeling van kosten en baten in de energietransitie zijn begrijpelijk en een belangrijk onderwerp voor de provincie Zuid-Holland. Daarom wordt ook gestreefd om de lasten van de energietransitie eerlijk te verdelen en zijn daarom diverse regelingen ingevoerd, zoals subsidies voor isolatie, zonnepanelen en andere verduurzamingsmaatregelen die juist huishoudens helpen hun energiekosten te verlagen.

Er worden ook subsidies verstrekt om de ontwikkeling van duurzame energie te versnellen en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. Dit draagt bij aan een stabielere en duurzamere energievoorziening op de lange termijn, waarvan burgers en energiebedrijven gezamenlijk profiteren.

De inzet van datacenters wordt kritisch gevolgd. Voor de vestiging van grote datacenters gelden strikte voorwaarden, waarbij steeds meer nadruk wordt gelegd op energie-efficiëntie, lokaal hergebruik van warmte en waterbeheer. Het streven is dat datacenters hun energiegebruik verduurzamen en bijdragen aan lokale netbalans.

Het energiebeleid is gericht op duurzame groei en een toekomstbestendige economie. Tegelijk wordt gewerkt aan maatregelen om kwetsbare groepen te beschermen tegen stijgende energiekosten, zoals door middel van prijsplafonds en inkomensafhankelijke subsidies.

D011– Naam geanonimiseerd

D011 - Algemeen

Indiener stelt dat hij de voorkeur heeft voor in een plan OER in plaats van een plan-MER, omdat de thema's gezondheid en draagvlak geen of beperkte plek hebben als thema en/of beoordelingscriterium in het plan-MER. De indiener stelt voor dat aan de NDR een beoordelingscriterium op gezondheid toegevoegd wordt, dit moet aan de van internationale, Europese en Nederlandse onderzoeken van gerenommeerde onderzoeksinstituten gedaan worden.

Antwoord:

In het plan-MER, conform de geldende wet- en regelgeving, wordt het milieueffect van een plan of programma onderzocht, met inbegrip van de impact op gezondheid. Hoewel gezondheid niet altijd expliciet als afzonderlijk beoordelingscriterium wordt benoemd in een plan-MER, worden de mogelijke gezondheidseffecten vaak wel meegenomen in de beoordeling van bijvoorbeeld luchtkwaliteit, geluid, en andere milieufactoren die een directe invloed op de gezondheid kunnen hebben.

Gezien de lange historie van de mogelijke komst van windmolens in Lansingerland en de diverse onderzoeken die al ten grondslag liggen aan deze locaties, ligt het voor de hand te volstaan met plan-MER die op zichzelf ook al vrij omvangrijk is en ook breder kijkt dan alleen milieutechnische belemmeringen of mogelijkheden.

Er zijn vaak zorgen over de gezondheidssklachten als gevolg van de komst van windmolens. Toch is die relatie nooit op een goede manier bewezen: In het op 29-10-2020 verschenen RIVM-rapport “gezondheidseffecten van windmolengeluid: een update” is de tussen 2017 en 2020 verschenen literatuur over het effect van geluid van windmolens op de gezondheid van omwonenden door het RIVM op een rij gezet. Uit de literatuurstudie blijkt dat hinder optreedt als gevolg van geluid: hoe sterker het geluid (in dB) van windmolens, hoe groter de hinder ervan. Een geluidsnorm (waarschijnlijk wordt die tussen de 45 en 47 dB Lden) beschermd omwonenden tegen een te hoge geluidsbelasting. In het geval van stress naar aanleiding van hinder kan er sprake zijn van effecten op de gezondheid, over de symptomen van stress is reeds veel bekend.

Er is tevens veel onderzoek beschikbaar met betrekking tot geluidshinder, hieruit blijkt geen sprake van een directe relatie tussen windmolengeluid en gezondheidseffecten. De resultaten van het in 2020 verschenen RIVM-rapport onderbouwen de eerdere conclusies van een vergelijkbaar rapport van drie jaar eerder.

Gezien het bovenstaande zal er geen beoordelingscriterium aan de NRD worden toegevoegd

D011 - Algemeen

De indiener stelt dat opgenomen moet worden dat de opgave van het regionale plan-MER niet kan leiden tot een aanvullende opgave voor de opgave voor windmolens in de gemeente Lansingerland. Ook stelt de indiener dat provincie de landelijke ontwikkelingen voor windmolens en ook het effect op de opgave voor windmolens in de gemeente Lansingerland moet monitoren en de betrokkenen stakeholders hierover moet informeren.

Antwoord:

Het plan-MER over windenergie in Lansingerland is niet de plek om de toezeggingen op te nemen waar de indiener om vraagt.

D011 - Algemeen

De indiener stelt dat in de laatste bijeenkomst van de klankbordgroep is toegezegd door de provincie dat de locatie ten zuiden van de A12 wordt meegenomen in de onderzoeksofstelling

Antwoord:

In het plan-MER wordt een variant opgenomen waarbij binnen de locatie Kruisweg-Oost twee windmolens ten zuiden van de A12 worden onderzocht.

D011 - Lijnstructuur

De indiener stelt dat in de NRD opgenomen moet worden dat het afwijken van landschappelijke lijnstructuren gemotiveerd mogelijk moet zijn.

Antwoord:

Het effect op landschappelijke lijnstructuren is inderdaad één van de beoordelingscriteria. Dit betekent dat alle opstellingsvarianten beoordeeld zullen worden op de mate waarin ze aansluiten bij een landschappelijke lijnstructuur (bijvoorbeeld een snelweg of hoogspanningsinfrastructuur). Deze beoordeling heeft als doel om de verschillende varianten onderling te kunnen vergelijken. Uiteindelijk kan er later in het proces gekozen worden om af te wijken van landschappelijke lijnstructuren. Over het lijnstructuren wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.7 Landschap.

D011 - Transparantie

De indiener stelt dat alle bronnen die worden meegewogen in de voorkeursbeslissing met naam en toenaam genoemd moeten worden door de gedeputeerde staten, er moet tenminste zodanig gemotiveerd dat duidelijk is welke bronnen op welke manier hebben bijgedragen aan de voorkeursbeslissing en het mogelijk is voor bewoners om een vergelijk te maken tussen de verschillende locaties die onderzocht zijn.

Antwoord:

De uitkomsten van het plan-MER zullen openbaar worden. Het is aan de Gedeputeerde Staten om, met de informatie uit het plan-MER, een afweging te maken. In deze afweging zullen echter ook andere overwegingen een rol spelen. Zo kunnen er politieke gevoeligheden zijn die maken dat het gebied dat qua milieueffecten het meest geschikt lijkt, toch niet opgenomen wordt in de voorkeursbeslissing. Het is aan de bestuurders om transparant te zijn over de motieven die hebben geleid tot een keuze, of niet.

D011 - Initiatiefnemer

De indiener stelt dat in de NRD opgenomen moet worden dat de initiatiefnemer gehouden is aan de harde eisen en voorwaarden die opgenomen zijn door de Provincie in de voorkeursbeslissing. De indiener vindt het van groot belang om bepalingen op te nemen die de bewonersbelangen borgen zodat er geen windmolens geplaatst worden op plekken die alleen het economisch belang dienen en niet de belangen van bewoners. De indiener stelt dat aangezien de voorkeursbeslissing vormvrij is, de Provincie in haar voorkeursbeslissing één of meerdere alternatieven opnemen die leidend zijn voor de initiatiefnemer. De indiener stelt voor om in de NRD op te nemen dat voordat de voorkeursbeslissing wordt voorgelegd door de gedeputeerde staten, de direct betrokkenen (waaronder bewoners) alternatieven kunnen inbrengen.

Antwoord:

Het plan-MER over windenergie in Lansingerland is niet de plek om de toezeggingen op te nemen waar de indiener om vraagt. Het zijn gedeeltelijk wel zaken die opgenomen kunnen worden in de voorkeursbeslissing. In hoeverre dat het geval zal zijn valt nu nog niet te zeggen. Tijdens de informatiebijeenkomsten, de bijeenkomsten met de klankbordgroep en bij het indienen van zienswijzen is de mogelijkheid geboden om suggesties voor alternatieven te geven en dat is ook door diverse betrokkenen gedaan. Welke alternatieven onderzocht worden zal te zien zijn in het plan-MER en zal ook kenbaar gemaakt worden in de komende contactmomenten in het kader van de participatie

D011 - Leefomgeving

Indiener stelt een alternatief voor, deze opstelling heeft volgens de indiener de minste impact hebben op de leefomgeving van inwoners, ook wordt het zo verdeeld over twee locaties (Bleizo-West en Kruisweg-Oost).

Antwoord:

In het plan-MER wordt een variant opgenomen die een combinatie is van BleiZo West en de Kruisweg zoals de indiener voorstelt, maar dan aan de noordkant van de A12, omdat daar technische ruimte is voor een opstelling van 3 windmolens verdeeld over de twee genoemde gebieden.

D011 - Participatie

De indiener stelt voor om in de NRD op te nemen dat voordat de voorkeursbeslissing wordt voorgelegd door de gedeputeerde staten, de direct betrokkenen (waaronder bewoners) alternatieve onderzoeksoпstellingen kunnen inbrengen.

Antwoord:

In het plan-MER wordt ook een variant opgenomen die een combinatie is van het gebied BleiZo West en het gebied Kruisweg zoals de indiener voorstelt, maar dan aan de noordkant van de A12, omdat daar technische ruimte is voor een opstelling van drie windmolens verdeeld over de twee genoemde gebieden.

D011 - Participatie

De indiener stelt dat de Provincie de betrokken bewoners moet informeren over de uitkomst van het vrijwillig gevraagde advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage.

Antwoord:

Nadat de nota van beantwoording is afgerond zullen nieuwe informatiebijeenkomsten worden georganiseerd. Het [advies van de Commissie MER](#) is openbaar te vinden op hun eigen website en [hier](#).

D011 - Groene Hart

De indiener stelt dat windmolens niet in het Groene Hart passen, ook moet eerst nog uit onderzoek blijken of één of meerdere van de drie locaties voor Windenergie in Lansingerland geschikt zijn voor de plaatsing van windmolens.

Antwoord:

In de NRD wordt voor alle locaties de geschiktheid voor windenergie onderzocht en met elkaar vergeleken, om daaruit onderbouwde conclusies te trekken over de geschiktheid. Over het Groene Hart wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.7 Landschap.

D011 - Wonen

De indiener stelt dat er een specifiekere omschrijving van de locatie bij de Kruisweg moet zijn voor mogelijke plannen voor woningbouw, deze is in de NRD niet duidelijk genoeg beschreven.

Antwoord:

Bij de provincie is geen woningbouw bij de Kruisweg bekend of deze is al gerealiseerd.

D012– Naam geanonimiseerd

D012 - Algemeen

De indiener stelt dat het essentieel is om de mogelijke negatieve effecten van windmolens op agrarische bedrijven en het welzijn van dieren serieus te nemen, de voordelen van windenergie moeten niet ten koste gaan van diergezondheid en agrarische bedrijfsvoering

Antwoord:

Het MER-onderzoek helpt besluitvormers om geïnformeerde keuzes te maken door inzicht te bieden in de impact van windmolens op de omgeving, inclusief mogelijke gevolgen voor agrarische bedrijven en het welzijn van dieren. De besluitvormers gaan een verantwoorde balans

vinden tussen de opwekking van duurzame energie en de bescherming van diergezondheid en agrarische bedrijfsvoering.

D012 - Gezondheid

De indiener stelt dat windmolens schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid.

Antwoord:

Er zijn vaak zorgen over de gezondheidsklachten als gevolg van de komst van windmolens. Zie voor meer informatie over de mogelijke effecten van windmolens op de gezondheid paragraaf 3.6.

D012 - Slagschaduw

De indiener stelt dat de slagschaduw van windmolens hinder en een verstorend effect kan hebben op omwonenden.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor slagschaduw, die door windmolens kan worden veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de slagschaduw van windmolens paragraaf 3.4.

D012 - Geluid

De indiener stelt dat de cumulatieve geluidsbelasting door de bestaande bronnen, verder wordt verhoogd.

Antwoord:

Het cumulatieve geluid gaat in het kader van het plan-MER beoordeeld worden. Over het algemeen is het zo dat gebieden waar nu al veel omgevingsgeluid aanwezig is (bijvoorbeeld rondom de N209 of de A12), een kleinere toename in het cumulatieve geluid te verwachten hebben dan gebieden die nu stil zijn. Het is belangrijk om te beseffen dat we nu nog in het plan-MER fase zitten. Het gaat nu primair om de alternatieven met elkaar te vergelijken. Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D012 - Recreatie

De indiener stelt dat het gebied een recreatieve waarde heeft en dat de windmolens een negatief effect hierop gaan hebben doordat ze het open landschap domineren en de rust verstoren, ook toeristische initiatieven in de regio kunnen negatief worden beïnvloed.

Antwoord:

Naast het beoordelen van milieugevolgen (negatieve effecten) van windmolens worden ook effecten op het bereik van overige beleidsdoelen beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden dus meegenomen in de beoordeling. Een kwantitatieve beoordeling aan de hand van geluidscontouren is niet mogelijk wordt niet zinvol geacht omdat de relatie tussen recreatieve kwaliteit en geluid niet gekwantificeerd is.

D012 - Alternatieven

De indiener stelt dat alternatieve energieoplossingen onderzocht moeten worden die minder schadelijk zijn voor de omgeving en de bewoners.

Antwoord:

Een milieueffectrapportage (MER) heeft als doel om de mogelijke milieugevolgen van een voorgenomen project of activiteit in kaart te brengen. Het helpt besluitvormers om geïnformeerde keuzes te maken door de impact op natuur, landschap, luchtkwaliteit, water,

geluid en andere milieufactoren inzichtelijk te maken. Het is dus geen onderzoeksrapport over de vraag of een andere vormen van energieopwekking beter geschikt zijn. Op dit moment zijn zonneparken en windmolens de meest effectieve en ontwikkelde methoden van energieopwekking.

D012 - Landschap

De indiener stelt dat windmolens in Noordpolder een aanzienlijke impact hebben op het agrarische gebruik en de leefbaarheid in dit gebied, volgens de indiener zal het open landschap veranderen in een industriële zone met alle bijbehorende nadelen. Zie voor meer informatie over de mogelijke effecten van windmolens op het landschap paragraaf 3.7.

Antwoord:

De impact van windmolens op de omgeving van deze locatie wordt op alle aspecten onderzocht in deze plan-MER.

D012 - Ecologie

De indiener stelt dat de Noordpolder een waardevol leefgebied is voor diverse vogelsoorten, vleermuizen en andere dieren, windmolens gaan hun leefomgeving ernstig verstoren. De indiener stelt dat de slagschaduw van windmolens hinder en een verstorend effect kan hebben op dieren.

Antwoord:

Over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

D012 - Opvang Oekraïners en spoedzoekers

De indiener stelt dat de plannen voor tijdelijke huisvesting in het gebied niet verenigbaar lijkt met de geluiden, trillingen en landschapsveranderingen die windmolens met zich meebrengen.

Antwoord:

In het kader van de bestuursovereenkomst met de gemeente Lansingerland over Bleizo-West is afgesproken dat er geen formele procedures worden gestart die ingrijpen op de mogelijkheden voor wind binnen de verschillende zoekgebieden totdat er duidelijkheid is over de voorkeurslocatie. Ook strijdigheden met andere gewenste toekomstige ontwikkelingen zullen worden meegewogen bij de uiteindelijke keuze. Uitgangspunt voor alle locaties is dat voldoende afstand wordt gehouden tussen de beoogde turbines en gevoelige functies.

D013– Naam geanonimiseerd

D013 - Algemeen

De indiener stelt dat onderzoek heeft aangetoond dat windmolenparken lokaal de grondtemperatuur kunnen verhogen, wat de klimaateffecten in twijfel trekt. De indiener roept het college op om gedetailleerd en onafhankelijk bewijs aan te leveren waaruit blijkt dat de bijdrage van het windpark in de Noordpolder aan klimaatverandering daadwerkelijk positief is, met inachtneming van deze effecten.

Antwoord:

De mogelijk verhoging van de grondtemperatuur van windmolens staat los van de positieve bijdrage die windenergie levert aan het tegengaan van wereldwijde klimaatverandering door de reductie van CO₂-uitstoot. Het MER-onderzoek omvat een grondige analyse van de milieu-

impact, en onafhankelijke studies ondersteunen de effectiviteit van windenergie voor duurzame energieopwekking.

D0013– Opvang Oekraïners en speedzoekers

De indiener stelt dat er in Noordpolder een locatie voor langdurige opvang van 15 jaar is aangewezen, mensen in deze opvanglocatie kunnen niet langdurig blootgesteld worden aan mogelijke negatieve effecten van nabijgelegen windmolens.

Antwoord:

In het kader van de bestuursovereenkomst met de gemeente Lansingerland over Bleizo-West is afgesproken dat er geen formele procedures worden gestart die ingrijpen op de mogelijkheden voor wind binnen de verschillende zoekgebieden totdat er duidelijkheid is over de voorkeurslocatie. Ook strijdigheden met andere gewenste toekomstige ontwikkelingen zullen worden meegewogen bij de uiteindelijke keuze. Uitgangspunt voor alle locaties is dat voldoende afstand wordt gehouden tussen de beoogde turbines en gevoelige functies.

D013 - Gezondheid

De indiener stelt dat windmolens aanzienlijke hoeveelheden LFG, genereren wat tot diep in woningen doordringt en dit schadelijke effecten heeft op de gezondheid, dit is in meerdere recente onderzoeken behandeld.

De indiener stelt dat het cumulatieve effect van LFG versterkt wordt door andere bronnen, de optelsom van deze geluidsbelasting veroorzaakt stressreacties en heeft een aantoonbaar negatieve impact op de gezondheid.

De indiener stelt dat de waarschuwingslichten op de windmolens de omgeving onaangenaam maken, vooral tijdens de nachtelijke uren, dit heeft psychologische gevolgen voor omwonenden.

De indiener stelt dat bij onduidelijkheid over gezondheidsrisico's is het hanteren van het voorzorgsprincipe essentieel is.

Antwoord:

Zie voor meer informatie over de mogelijke effecten van windmolens op de gezondheid paragraaf 3.6 en voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D013 - Geluid

De indiener stelt dat er onderzoek dat resonantie-effecten in woningen kunnen leiden tot verhoogde geluidsniveaus binnen, ondanks lagere niveaus buiten. De indiener beveelt aan om onafhankelijke metingen uit naar LFG en andere milieueffecten uit te voeren en grootschalig onderzoek te starten naar de lange termijneffecten van LFG op omwonenden.

Antwoord:

Er is geen norm met betrekking tot laagfrequent geluid. Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D013 - Afstandsnormen

De indiener stelt dat de afstand tussen de windmolens en geluidsgevoelige objecten opgenomen in de NRD niet voldoende zijn, voor de indiener zijn grotere afstanden de gezondheid en levenskwaliteit van omwonenden beschermen. Er moet in Nederland hernieuwd onderzoek gedaan worden om er zeker van te zijn dat de huidige gehanteerde minimale afstand daadwerkelijk afdoende is om gezondheidsrisico's en overige hinder te voorkomen. De indiener

beveelt aan om een minimale afstand van 10x de tiphoogte van windmolens tot woningen en andere geluidgevoelige objecten te hanteren.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor de mogelijke geluidsoverlast en schadelijke gevolgen die door windmolens worden veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de gevolgen van de gezondheid van windmolens en het geluidsoverlast paragraaf 3.3 en 3.6. Zie voor meer informatie over de nieuwe milieunormen windmolens paragraaf 3.3.

D013 - Veiligheid

De indiener stelt dat windmolens een veiligheidsrisico's met zich meebrengen, zoals ijsafworp voor glastuinbouw en mogelijke schade bij mast- of wiekbreuk.

De indiener stelt dat er een ondergrondse NAVO-kerosineleiding loopt onder beheer van Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO), volgens de indiener is het plaatsen van windmolens in de nabijheid van deze leiding brengt significante risico's met zich mee. Ook stelt de indiener dat er een verhoogd risico door cumulerende effecten door de nabijheid van andere infrastructuur zoals hoogspanningskabels, luchthaven en wegen.

Antwoord:

De zoekgebieden waarbinnen opstellingen gemodelleerd gaan worden in het plan-MER zijn het resultaat van een zogeheten belemmeringenanalyse. In deze analyse is de kerosineleiding al meegenomen. Tot deze buisleiding is een wieklengte afstand aangehouden. Ook hoogspanningsinfrastructuur en wegen zijn meegenomen in deze analyse. De windmolens worden dus gemodelleerd in ruimtes waar in principe windmolens mogelijk zijn. In het plan-MER is de externe veiligheid ook weer een aspect waarop beoordeeld gaat worden. Ijsafworp is één van de beoordelingscriteria. Eventuele domino-effecten als gevolg van een falende windmolen kunnen ook meegenomen worden in het plan-MER.

D013 - Ecologie

De indiener stelt dat de waarschuwingslichten op de windmolens de omgeving onaangenaam maken, vooral tijdens de nachtelijke uren, dit heeft psychologische gevolgen voor kwetsbare dierensoorten zoals uilen en vleermuizen.

Antwoord:

Over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

D013 - Wonen

De indiener stelt dat er rekening moet worden gehouden met de ontwikkeling van de nieuwbouwproject Driehoek Noordpolder, als het gebied een belangrijke woonfunctie krijgt dan zijn windmolens onverenigbaar met deze functie.

Antwoord:

Bij zoekgebied C dient rekening te worden gehouden met woningbouw op locatie Driehoek Noordpolder. Om die reden is Driehoek Noordpolder als autonome ontwikkeling aangegeven. Als die woningen er komen zal de combinatie met windmolens worden getoetst en kan dat inderdaad de mogelijkheid voor de komst van windmolens beperken.

D013 - Economie

De indiener stelt windmolens de economische en ecologische functie van de Noordpolder als glastuinbouwgebied ondermijnt.

Antwoord:

Er zijn voorbeelden in Nederland waar een combinatie van windenergie, glastuinbouw en ecologie naast elkaar kunnen bestaan.

D014– Stichting Groene Hart

D014- PlanMER

De indiener stelt voor om de onderzoeksthema's ecologie, landschap, economie, wonen en werken verder aan te scherpen bij Kruisweg-Oost (zoekgebied A).

Antwoord:

In het plan-MER ligt de nadruk op het vergelijken van zoekgebieden, ook worden andere ruimtelijke en maatschappelijke belangen, zoals wonen, werken, mobiliteit, leefbaarheid en landschappelijke kwaliteit onderzocht. In het MER wordt van alle deelgebieden een algemeen beeld geschetst van de huidige en toekomstige natuurwaarden. Dit beeld zal onderdeel uitmaken van het plan-MER en zal worden gebaseerd op literatuuronderzoek, openbare bronnen en lokaal aanwezige kennis van natuurorganisaties.

D014 - Ecologie

De indiener stelt dat zij hopen dat de ontwikkeling van De Klappolder als mogelijke verbinding tussen Bentwoud en de Rotte meegenomen wordt binnen de MER.

Antwoord:

In het plan-MER worden ook effecten op recreatie en natuur beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden meegenomen in de beoordeling.

D014 - Participatie

De indiener stelt dat landbouworganisaties en het waterschap betrokken moeten worden als belangrijke stakeholders.

Antwoord:

Deze organisaties worden al betrokken in het proces.

D012 - Landschap

Indiener stelt dat belangrijke waarden in Kruisweg-Oost (zoekgebied A) de zichtlijnen, de lage horizon en de natuur gekoppeld aan moeras, riet en landbouw.

Antwoord:

De waarden en belangen van het open landschap worden ingebracht en onderzocht voor alle locaties in de NRD om daar zorgvuldig mee om te gaan en tot het best mogelijke ontwerp te komen, juist ook voor deze aspecten. Voor meer informatie over het landschap zie paragraaf 3.7 Landschap.

D012 - Algemeen

De indiener stelt dat het goed is om de afweging mee te nemen dat er een discussie op gang is over glastuinbouw en de maatschappelijke kosten door uitzendbaarheid, energie en niet grondgebonden teelt die deze sector met zich meebrengen. In de sector is al een zeker sanering gaande volgens de indiener. Dit heeft in de gemeente Lansingerland nu en in de nabije toekomst consequenties voor de ruimte die beschikbaar is en komt voor wonen en werken volgens de

indiener. Daarom stelt de indiener dat bestaande en nieuwe locaties dienen onderling te worden gewogen op de potentie van leefbaarheid.

Antwoord:

In het plan-MER worden de diversen milieueffecten van de komst van windmolens in de drie locaties onderzocht zoals beschreven in de concept-NRD. Daarbij kijkt de plan-MER ook naar andere ruimtelijke en maatschappelijke belangen, zoals wonen, werken, mobiliteit, leefbaarheid en landschappelijke kwaliteit. Het MER-onderzoek helpt besluitvormers om geïnformeerde keuzes te maken door inzicht te bieden in de impact van windmolens op de omgeving.

D015- Naam geanonimiseerd

D015 - Convenant Realisatie Wind

De indiener stelt dat er een inspanningsverplichting is voor 12 MW (dus geen 15 MW) en geen resultaatverplichting, ook zijn deze verplichtingen rechtens niet afdwingbaar gemaakt in de RES. De locatie Kruisweg-Oost (locatie A) is ook nooit opgenomen in de RES.

De indiener stelt dat de gemeente Lansingerland haar inspanningsverplichtingen is nagekomen en dat daarom de provincie Zuid-Holland volgens haar eigen afspraken uit het coalitieakkoord niets te zoeken met haar provinciaal instrumentarium op de locatie Kruisweg-Oost (locatie A).

De indiener verzoekt om te onderbouwen op welke grond de provincie Zuid-Holland concludeert dat de gemeente Lansingerland zich niet zou hebben gehouden aan de 'gemaakte afspraken' en op welke grond de gemeente aan rechtens niet afdwingbare afspraken wordt gehouden.

Antwoord:

In het coalitieakkoord 2023 - 2027 van de provincie is de opgave windenergie in Lansingerland verruimd van 12 MW naar 15 MW. Een convenant is een beleidsinstrument met een informeel karakter, omdat het geen wetgeving betreft. Maar dat wil niet zeggen dat een convenant vrijblijvend is. Zie voor meer informatie over de historie paragraaf 3.1.

D015- Notitie Reikwijdte Detailniveau

De indiener stelt dat tabel 3 onvolledig is, want er is niet opgenomen wat de werpafstand bij nominaal toerental is en waar dat dan precies uit blijkt.

De indiener stelt dat de milieueffecten tijdens de bouw van de windmolens ook betrokken moeten worden in de NRD.

De indiener stelt dat in de NRD er informatie mist over Bisfenol A, er moet opgenomen worden wat de maatstaf is voor deze stof en wat de invloed is op bodem en voedselveiligheid

Antwoord:

In Tabel 3 is een toelichting opgenomen op de afstanden die zijn aangehouden tot bestaande functies en objecten. Binnen die afstanden is op voorhand duidelijk dat de ontwikkeling van windturbines niet mogelijk is omdat dit stuit op harde wettelijke belemmeringen. Door indiener wordt gewezen op de werpafstand bij nominaal toerental. Deze afstand hangt samen met de beoordeling van het Plaatsgebonden Risico (PR) in de omgeving van windturbines. Dit betreft

een aspect dat nog wordt onderzocht en beoordeeld in het MER. De door indiener gevraagde informatie wordt nog verstrekt in het MER. Zie paragraaf 3.4.1.1 en tabel 7 (eerste beoordelingscriterium) van de NRD waarin dit is aangekondigd.

Tijdelijke effecten die tijdens de bouw van een windpark optreden worden niet onderzocht in het plan-MER. Deze effecten vallen buiten de scope. In een plan-MER vindt een locatievergelijking plaats. De afweging van een meest geschikte locatie vindt plaats op basis van milieuinformatie over permanente effecten. Het is aan de initiatiefnemer van een concreet project om bij de voorbereiding van een vergunningaanvraag inzicht te geven in tijdelijke effecten en gevolgen van tijdelijke maatregelen.

Vanwege de actualiteit van het onderwerp wordt in het plan-MER informatie opgenomen over de invloed van windturbines op concentraties van luchtverontreinigende stoffen en de invloed van de erosie van windturbinebladen op de omgeving. Voor dit aspect is geen beoordelingscriterium opgenomen in de NRD omdat naar verwachting op dit punt geen onderscheidende effecten wordt verwacht in de drie zoekgebieden. Het is daarom geen aspect op basis waarvan mede de geschiktheid van locaties kan worden beoordeeld.

D015 - Windnormen

De indiener stelt dat het prematuur is om de NRD in procedure te brengen zolang de nieuwe windnormen bekend zijn. Daarom verzoeken de indieners om de procedure te wachten totdat de nieuwe normen in werking treden.

Antwoord:

Het is nu nog niet duidelijk of, en hoe deze eventuele norm gaat gelden. Dit proces heeft echter geen directe impact op het plan-MER: hierin vergelijken we de zoekgebieden met elkaar. Daarom kan er van start worden gegaan met het MER, ondanks dat hier nog geen duidelijkheid over is. Dit thema speelt wel een rol in het grotere geheel van de projectbesluitprocedure. . *Zie voor meer informatie over de nieuwe normen windmolens paragraaf 3.3.*

D015 - Gezondheid

De indiener stelt dat de nieuwe onderzoeksgegevens van het RIVM naar geluid en laagfrequent van windmolens moeten worden afgewacht voordat erdoor wordt gegaan met de plan-MER procedure.

Antwoord:

Over laagfrequent geluid oordeelt het RIVM dat er geen wetenschappelijk bewijs bestaat dat laagfrequent geluid andere effecten voor omwonenden heeft dan 'normaal' geluid. Naar aanleiding van deze onderzoeken worden er ook in het concept voor de nieuwe milieunormen voor windmolens geen aparte wettelijke eisen en normen opgenomen voor laagfrequent geluid en infrageluid. Daarom wordt dit in het plan-MER niet afzonderlijk onderzocht.

D015 - Landschap

De indiener stelt dat de provincie niet goed lijkt te beseffen dat de plannen voor 3 industriële windturbines bij locatie Kruisweg-Oost (locatie A) niets te maken met zeer terughoudend omgaan met het Groene Hart.

Antwoord:

Alle technisch mogelijk locaties worden onderzocht zonder uitsluitingen vanuit het beleid. Over het Groene Hart wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.7 Landschap.

D015 - Recreatie

De indiener stelt dat windmolens bij locatie Kruisweg-Oost (locatie A) onherstelbare schade zullen toebrengen aan de mogelijkheid om te komen tot een robuuste ecologische en recreatieve verbindingen tussen het Bentwoud en de Rottemeren.

Antwoord:

Naast het beoordelen van milieugevolgen (negatieve effecten) van windmolens worden ook effecten op het bereik van overige beleidsdoelen beoordeeld. Bestaande en eventuele toekomstige recreatiegebieden, recreatieve verbindingen en de omgeving daarvan worden meegenomen in de beoordeling.

D016– Naam geanonimiseerd

D013 - Gezondheid

De indiener maakt zich zorgen om de mogelijke plaatsing van windmolens in de Driehoek Noordpolder, de locatie ligt volgens de indiener namelijk veel te dicht bij de Edelsteenbuurt, wat aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid van de wijk zoals de gezondheid van de bewoners.

De indiener stelt teleurgesteld te zijn in het participatieproces, de provincie en de democratie en participatieproces. Daarom stelt de indiener dat hij geen nut meer in deelname aan de klankbordgroep of een andere vorm van participatie rondom dit project ziet.

Antwoord:

Voordat er windmolens geplaatst kunnen worden moet aangetoond worden dat de windmolens zullen gaan voldoen aan alle geldende wettelijke normen. Deze normen hebben als doel omwonenden en hun leefomgeving te beschermen. Windmolens kunnen dus niet geplaatst worden als de afstand tot woningen te klein is. Uit de belemmeringenanalyse die is uitgevoerd voorafgaand aan het plan-MER blijkt dat windmolens technisch mogelijk zijn in de Noordpolder (locatie C). Daarom zullen daar ook opstellingen gemodelleerd worden die mee worden genomen in het plan-MER.

D016 - Slagschaduw

De indiener maakt zich zorgen om de mogelijke plaatsing van windmolens in de Driehoek Noordpolder, de locatie ligt volgens de indiener namelijk veel te dicht bij de Edelsteenbuurt, wat aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid van de wijk, zoals slagschaduw.

Antwoord:

De provincie begrijpt de vrees voor slagschaduw, die door windmolens kan worden veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de slagschaduw van windmolens paragraaf 3.4.

D016 - Geluid

De indiener maakt zich zorgen om de mogelijke plaatsing van windmolens in de Driehoek Noordpolder, de locatie ligt volgens de indiener namelijk veel te dicht bij de Edelsteenbuurt, wat aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid van de wijk, zoals geluidshinder.

Antwoord:

Er zijn normen in Nederland om omwonenden te beschermen tegen hinder van windmolens. De provincie begrijpt de vrees voor de mogelijke geluidsoverlast die door windmolens wordt veroorzaakt. Zie voor meer informatie over de mogelijk geluidsoverlast bij windmolens paragraaf 3.3. Zie voor meer informatie over de nieuwe normen windmolens paragraaf 3.3.

Zo is er ook een geluidsnorm. Deze geluidsnorm is jaargemiddeld. Dit betekent niet dat het piekgeluid van windmolens ontzettend hoog is: De norm voor windmolengeluid is een jaargemiddelde, waarbij geluid dat in de avond en nacht geproduceerd wordt een straffactor krijgt van respectievelijk 5 en 10 dB. Dit heet de Lden-methode. Een woning die 47 dB Lden op de gevel krijgt als gevolg van windmolens ondervindt in de praktijk gemiddeld ca. 41 dB en maximaal ca. 45 dB op de gevel. De cumulatie van geluid gaat ook beoordeeld worden voor alle alternatieven: hierbij zal naar verwachting de toename van het cumulatieve geluid als gevolg van de mogelijk komst van windmolens, laag zijn op plekken waar nu al veel omgevingsgeluid aanwezig is (bijvoorbeeld nabij de HSL). Geluid is dus een belangrijk thema wat een grote plek krijgt in het plan-MER en in de eventuele vervolgonderzoeken

D016 - Wonen

De indiener vindt het onbegrijpelijk dat de provincie de woningbouw in BleiZo tegenhoudt.

Antwoord:

Provincie Zuid-Holland en gemeente Lansingerland hebben op 22 oktober 2024 beiden de voorkeur uitgesproken voor woningbouw op de locatie BleiZo West. Op 19 februari 2025 is dit vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Alleen als het Plangebied BleiZo-West als enige windlocatie naar voren komt, gaan partijen opnieuw met elkaar in gesprek.

D016 - Participatie

De indiener stelt teleurgesteld te zijn in het participatieproces, de provincie en de democratie. Daarom stelt de indiener dat hij geen nut meer in deelname aan de klankbordgroep of een andere vorm van participatie rondom dit project ziet.

Antwoord:

Het is spijtig om te horen dat u aangeeft weinig vertrouwen te hebben in de democratische processen, de provincie hecht er waarde aan om zorgvuldig en transparant te blijven in onze besluitvorming. Over de invloed van de omwonenden wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.2 participatie.

D017– Naam geanonimiseerd

D0147- Algemeen

De indiener stelt dat onvoldoende duidelijk gemaakt wordt waarom de windmolen juist op deze aangewezen plekken dienen te worden geplaatst en niet op andere locaties. De indiener stelt dat onvoldoende rekening gehouden met schaalgrootte en levensduur, het is voordeliger om meerdere molens op andere locaties te plaatsen i.p.v. 1 molen op 1 locatie. De indiener wil meer duidelijkheid over wat de levensduur is waarop het plan is en bijhorende rendementsverwachtingen zijn gebaseerd.

De indiener stelt dat er onvoldoende rekening gehouden met de milieubelasting, waaronder de CO₂-emissie en de kosten aan het einde van de levensduur van de windmolen. Het is voor de indiener onduidelijk wat de effecten zijn op het milieu m.b.t. het verwerken/recyclen ervan en hoe ontmanteling en recycling zullen worden uitgevoerd.

De indiener stelt dat het onduidelijk wat de maximale duur van plaatsing van windmolens is.

Antwoord:

De gemeente Lansingerland heeft zelf een haalbaarheidsonderzoek laten uitvoeren, in dit onderzoek zijn technische en landschappelijke onderdelen onderzocht. Zo is gekeken naar belemmeringen en effecten op natuur, landschap en recreatie. Ook is een financiële toets gedaan. De uitkomst is dat het mogelijk is 15 megawatt windenergie op te wekken op 3 locaties in Lansingerland. Dit MER-onderzoek gaat verder op deze 3 locaties. We erkennen echter dat de ontwikkeling van efficiëntere recyclingmethoden en heldere richtlijnen nog volop in beweging is. Dit punt blijft een aandachtspunt in het beleid en in technologische ontwikkelingen. Bij de huidige vergunning- en milieueffectprocedures wordt reeds rekening gehouden met de volledige levenscyclus van windmolens, inclusief productie, exploitatie en ontmanteling. Voor het ontmantelen en recyclen van windmolens gelden specifieke verplichtingen die door projectontwikkelaars moeten worden nageleefd. Zo moeten materialen waar mogelijk hergebruikt worden, en er wordt voortdurend gewerkt aan innovatie om bijvoorbeeld materialen uit rotorbladen efficiënter te recyclen.

D017 - Gezondheid

De indiener stelt dat de verwachte geluidsbelasting voor omwonenden te hoog is en zal leiden tot gezondheidsschade

De indiener stelt dat het onduidelijk is waarom er geen combinatie van gezondheidsonderzoeken uitgevoerd gaan worden.

Antwoord:

Er zijn vaak zorgen over de gezondheidsklachten als gevolg van de komst van windmolens. Zie voor meer informatie over effecten van windmolens op de gezondheid paragraaf 3.6.

D017 - Geluid

De indiener stelt dat door alle andere geluidsbronnen in de omgeving moet de geluidsbelasting cumulatief berekend worden.

De indiener stelt dat de geluidsbelasting dient i.p.v. gemiddeld over een jaar genomen te worden berekend op basis van de hoogste geluidswaarden op enig moment, dit dient te worden in het kader van het gezondheidsbelang van omwonenden, er moet dan de maximale norm van 35 decibel aangehouden worden. De indiener stelt dat in onderzoek onvoldoende aangetoond en

onderbouwd is dat resonantie en/of laagfrequent geluid lager dan <20 Hz is uitgesloten en wat hiervan de effecten kunnen zijn op de gezondheid.

Antwoord:

Het cumulatieve geluid gaat in het kader van het plan-MER beoordeeld worden. Over het algemeen is het zo dat gebieden waar nu al veel omgevingsgeluid aanwezig is (bijvoorbeeld rondom de N209 of de A12), een kleinere toename in het cumulatieve geluid te verwachten hebben dan gebieden die nu stil zijn. Dan de maximale geluidsbelasting: De geluidsnorm is jaargemiddeld. Dit betekent niet dat het piekgeluid van windmolens ontzettend hoog is: De norm voor windmolengeluid is een jaargemiddelde, waarbij geluid dat in de avond en nacht geproduceerd wordt een straffactor krijgt van respectievelijk 5 en 10 dB. Dit heet de Lden-methodiek. Een woning die 47 dB Lden op de gevel krijgt als gevolg van windmolens ondervindt in de praktijk gemiddeld ca. 41 dB en maximaal ca. 45 dB op de gevel. Er bestaat een goede kans dat de geluidsnormen die uiteindelijk voor windmolens in Lansingerland gaan gelden, strenger zijn dan in het voorbeeld hierboven. Maximaal 35 dB is niet aan de orde: deze waarde ligt ver onder waardes die ter sprake komen als passende waardes voor windmolengeluid. Tot slot laagfrequent geluid: er is geen norm met betrekking tot laagfrequent geluid. Bovendien blijkt uit een onderzoek van het RIVM en Bureau LBP/Sight dat de Nederlandse norm voor geluidshinder van windmolens voldoende beschermt tegen laagfrequent geluid. Deze conclusie heeft de toenmalige staatssecretaris, in een brief aan de tweede kamer, overgenomen (kenmerk brief: IENM/BSK-2014/44564). Zie voor meer informatie over geluid van windmolens paragraaf 3.3.

D017 - Alternatieven

De indiener stelt dat windmolens achterhaald zijn, de rendementsberekening m.b.t. de verwachte energieopbrengst onvoldoende rekening houdt met technologische ontwikkelingen in de (nabije) toekomst. De indiener stelt aantal alternatieven voor.

Antwoord:

Een milieueffectrapportage (MER) heeft als doel om de mogelijke milieugevolgen van een voorgenomen project of activiteit in kaart te brengen. Het helpt besluitvormers om geïnformeerde keuzes te maken door de impact op natuur, landschap, luchtkwaliteit, water, geluid en andere milieufactoren inzichtelijk te maken. Het is dus geen onderzoeksrapport over de vraag welke vorm van energieopwekking (bijvoorbeeld wind, zon, waterstof of kernenergie) het beter geschikt is. Op dit moment zijn zonneparken en windmolens de meest effectieve en ontwikkelde methoden van energieopwekking.

D017 - Wonen

De indiener stelt dat er onvoldoende rekening wordt gehouden met de nieuwe woonwijk die op de locatie Bleizo (locatie A) zal worden geplaatst en daarom verzoekt de indiener dat er een herontwerp wordt gemaakt.

Antwoord:

Indien op de locatie Bleizo West woningen worden ontwikkeld, dient rekening te worden gehouden met wet- en regelgeving, waaronder ook geluidnormen.

D018– Naam geanonimiseerd

D015 - Algemeen

De indiener stelt dat hij de voorkeur heeft voor in een plan OER in plaats van een plan-MER en als daarvan wordt afgezien dan wil de indiener dat de redenen daarvoor opgenomen worden in de NRD en plan-MER.

Antwoord:

Gezien de lange historie van de mogelijke komst van windmolens in Lansingerland en de diverse onderzoeken die al ten grondslag liggen aan deze locaties, ligt het voor de hand te volstaan met plan-MER die op zichzelf ook al vrij omvangrijk is en ook breder kijkt dan alleen milieutechnische belemmeringen of mogelijkheden. Zie voor meer informatie over de historie paragraaf 3.1.

D018 - Energiewet

Energiewet De indiener stelt dat in concept-NRD de gevolgen voor de NRD, het plan-MER, de Projectprocedure en overige relevante impact van de Energiewet benoemd moeten worden. Ook de recente ontwikkeling inzake de vervanging van Elektriciteitswet door de Energiewet moet daarbij benoemd worden.

Antwoord:

Het klopt dat de Energiewet de Elektriciteitswet uit 1998 gaat vervangen. Op dit moment is het voorstel voor de energiewet door de Tweede en Eerste Kamer aangenomen. Er moet in ieder geval nog gewacht worden op het moment van inwerkingtreding. We volgen de ontwikkelingen op dit gebied en sluiten zoveel als mogelijk aan op het huidige juridische kader.

D018 - Geluid

De indiener wil graag bevestigd zien dat de nieuwe geluidsmetingen voor het plan-MER uitgaan van de meest recente bebouwing in Oosterheem, zowel aan de Martin Luther Kinglaan als de Olof Palmelaan.

De indiener wil graag bevestigd zien dat geluidsimpact voor de inwoners van de wijk Oosterheem van de naburige gemeente Zoetermeer ten volle wordt meegenomen in de analyse, ook al ligt zoekgebied “Kruisweg-Oost” op het grondgebied van de gemeente Lansingerland.

De indiener stelt dat er in de omgeving van locatie Kruisweg-Oostzijde er verschillende geluidsbronnen zijn, daarom moet de geluidsbelasting van de windmolens cumulatief berekend worden met de andere geluidsbronnen.

Antwoord:

Bij de (geluids)berekeningen worden in ieder geval alle woningen meegenomen die op 1 januari 2025 in het Basisregister Adressen en Gebouwen (BAG) staan. In deze dataset zijn de woningen aan de Martin Luther Kinglaan en de Olaf Palmelaan opgenomen. Alle woningen tot 2km buiten de gemeentegrenzen van Lansingerland worden meegenomen. De wijk Oosterheem valt binnen deze afstand en wordt daarom meegenomen in de analyses. Tot slot zal de cumulatie van het geluid ook meegenomen worden in het onderzoek, dit is één van de beoordelingscriteria. We brengen het huidige omgevingsgeluid in beeld en vervolgens de toename als gevolg van de komst van de windmolens (eventueel). Over het algemeen geldt dat gebieden die nu al veel omgevingsgeluid hebben (rondom de snelweg of de N209) een kleinere toename zullen ondervinden door de windmolens dan gebieden die nu erg stil zijn.

D018 - Afstandsnormen

De indiener stelt dat in de NRD op een vuistregelafstand de bufferafstand is gehanteerd, dit vindt de indiener onvoldoende gerechtvaardigd.

Antwoord:

Er is in Nederland geen wettelijk bepaalde minimumafstand vastgelegd van windmolens tot woningen. Als vuistregelafstand wordt vaak gewerkt met 300-500 meter. Voor de bepaling van de onderzoeksgebieden die in dit plan-MER onderzocht gaan worden, is uitgegaan van een minimale afstand van 400 meter tot woningen. Op dit moment zijn er geen landelijke windmolennormen.

D018 - Geluid

De indiener stelt dat de concept NRD omschrijft dat het RIVM komende periode onderzoek doet naar geluid van windmolens en laagfrequent geluid en het meenemen van deze resultaten omwonenden mogelijk kan behoeden van allerlei gezondheidsschade in de toekomst.

De indiener stelt dat in de NRD een onderzoek naar laagfrequent geluid uitgevoerd door Peutz in 2023 ten gevolge van windmolens in de NRD opgenomen moet worden.

De indiener stelt dat in het vervolgonderzoek de geluidsspectra van de turbines (één bron per turbine, cumulatief) gekwantificeerd moeten worden als geluidsspectra in A-gewogen 1/3-octaaftanden, tot aan de gevel van een gevoelig object, voor verschillende omstandigheden van wind, vochtigheid en atmosferische thermische gradiënt (dag/nachtcyclus).

De indiener stelt dat zodra de geluidsspectra bij gevoelige objecten zijn gemodelleerd, rekening te houden met het effect van laagfrequente componenten, inclusief (onhoorbare) infrageluiden

Antwoord:

We sluiten aan bij de meest actuele wetenschappelijke inzichten. Indien er halverwege het plan-MER baanbrekende nieuwe inzichten openbaar komen rondom laagfrequent geluid, dan zullen die inzichten en plek krijgen in de vervolgonderzoeken. In het plan-MER gaat het primair om het vergelijken van de verschillende alternatieven. Er wordt verwezen naar een Peutz rapport. Welke is niet duidelijk. Ook voor deze studie geldt hetzelfde: indien er consensus ontstaat over nieuwe inzichten, dan zullen deze overgenomen worden in de geluidsonderzoeken.

Voor de beoordeling van de geluidsbeoordelingscriteria in het plan-MER gaan we rekenen aan een representatief windmolentype. We gebruikten spectrale geluidsgegevens en passen A-weging toe in alle berekeningen. Als invoergegevens worden langjarige meteorologische gegevens van het KNMI gebruikt. Hiermee worden alle weersomstandigheden meegenomen en gemiddeld. Over het geluid van windmolens wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.3 Geluid.

D018 – Elektriciteitsnet

De indiener stelt dat onderzocht moet worden wat de gevolgen van de gemelde netcongestie door Tennet en Stedin voor de kansrijkheid van de windmolens in Lansingerland is.

De indiener stelt dat onderzocht moet worden wat de risico's voor zonnepaneeleigenaren in Oosterheem is t.a.v. optreden van congestie als gevolg van de plaatsing van de windmolens in Lansingerland, in het bijzonder locatie Kruisweg.

De indiener stelt dat er een toelichting van de essentie van stroomopslag om dit risico te mitigeren toegevoegd moet worden.

Antwoord:

De mogelijkheden voor het aansluiten van de windmolens op het openbare elektriciteitsnet zal in het kader van het plan-MER worden onderzocht. In de contacten met de lokale netbeheerder (Stedin) zal ook aandacht zijn voor netcongestie op de onderdelen van het net waar zonnepanelen op worden aangesloten. Opslag van stroom kan daarbij een oplossing zijn. Dit ligt echter meer bij de technische uitwerking van het uiteindelijke windproject.

D018 - Convenant Realisatie Wind

De indiener stelt voor dat de gevolgen voor het (geclaimde) bevoegd gezag door de Provincie Zuid-Holland, gegeven dat de Provincie pas vanaf 15 MW bevoegd gezag toekomt, maar dat de gemeente Lansingerland zich wel slechts een inspanningsverplichting aangaat voor 12 MW in het document “Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam” uit 2012 (verlengd in 2020) dat loopt tot 31 december 2025 uitgelegd moet worden.

Antwoord:

Voor projecten met een lager opgesteld vermogen dan 15 MW kan de provincie eveneens een besluit nemen, mits gemotiveerd wordt waarom dit noodzakelijk is vanuit een provinciaal belang en dit belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd. Over het proces als de achterliggende historie wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.1 Historie.

D018 - Kruisweg-Oostzijde

De indiener stelt dat veel inwoners in de wijk Oosterheem zich zorgen maken over de komst van mega windmolens van 190 meter hoog op locatie Kruisweg-oost (locatie A), met name ten aanzien van het klein stukje technische ruimte ten noorden van het zoekgebied Kruisweg-Oost.

Antwoord:

Deze normen hebben als gevolg dat windmolens niet heel dicht bij woningen geplaatst kunnen worden. Als vuistregelafstand wordt vaak gewerkt met 300-500 meter. Voor de bepaling van de onderzoeksgebieden die in dit plan-MER onderzocht gaan worden, is uitgegaan van een minimale afstand van 400 meter tot woningen.

D018 - Participatie

De indiener stelt dat in NRD en plan-MER het RUG-onderzoek en de resultaten daarvan opgenomen moeten worden.

Antwoord:

In de NRD en het plan-MER is maatschappelijk draagvlak geen onderwerp. De resultaten van de onderzoeken van de RuG (er volgt een tweede meting in juni 2025) zullen parallel aan het plan-MER worden aangeboden aan GS ten behoeve van besluitvorming over de voorkeurslocatie. GS beslist in hoeverre de resultaten van het RUG-onderzoek worden meegewogen. Over de invloed van de omwonenden wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 3.2 participatie.

D019– Naam geanonimiseerd

D019 - Algemeen

De indiener stelt dat er onvoldoende overweging van de synergie is tussen verschillende ontwikkelingen in de regio. De indiener stelt dat het van essentieel belang is dat de MRDH in

NRD gekend wordt en dat er een geïntegreerde benadering wordt gehanteerd voor regionale planning en ontwikkeling.

Antwoord:

De noodzaak van een geïntegreerde benadering van regionale planning en ontwikkeling wordt volledig door de provincie erkent. In dat kader wordt de MRDH bij het proces betrokken, en streeft de provincie naar een nauwe samenwerking om een samenhangende aanpak te realiseren. Daarbij is het van belang te benadrukken dat de DCMR een controlerende functie heeft binnen het proces, waarmee wordt geborgd dat regionale belangen zorgvuldig worden meegewogen en synergiën optimaal worden benut

D019 - Mobiliteit

De indiener stelt dat in de NRD de impact van windmolens op de uitbreiding van transportnetwerken zoals de RandstadRail-lijn onderschat wordt.

De indiener stelt dat het potentieel niet-gerealiseerde milieuvoordelen van verbeterd openbaar vervoer moeten worden overwogen, de uitbreiding van de RandstadRail zou kunnen leiden tot een verminderd gebruik van particuliere voertuigen, wat een positieve impact zou hebben op de CO₂-uitstoot en de luchtkwaliteit in de regio. Deze milieuvoordelen moeten eveneens in de effectenbeoordeling worden meegenomen.

De indiener stelt dat er mogelijk scheve prioriteiten zijn in de NRD in de planning en ruimtelijke ordening die de regionale mobiliteit kunnen schaden.

Antwoord:

In het NRD staat dat ProRail een afstandseis van 11 meter + $\frac{1}{2}$ x rotordiameter (met een minimum van 30m) vanaf het hart van het buitenste spoor hanteert. Deze eis komt neer op een afstand van 85 meter tot spoorlijnen. Hoewel ProRail niet de beheerder is van de RandstadRail, kan wel gesteld worden dat alle drie de onderzoeksgebieden op een grotere afstand van bestaande of gewenste (light)railverbindingen liggen. Daarom is de locatiekeuze voor wind geen hinder voor bestaande of gewenste (light)railverbindingen.

De wens voor een (light)railverbinding van station Lansingerland-Zoetermeer naar Rotterdam wordt ook gesteund door de Provincie. Maar, omdat er geen zicht is op financiering voor aanleg of beheer en operationalisatie vallen mogelijke effecten van een (light)rail tussen Zoetermeer en Rotterdam buiten de onderzoek scope van de wind opgaven in de gemeente Lansingerland.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat geen van de zoekgebieden beperkingen oplegt voor eventuele toekomstige uitbreidingen van het openbaar vervoer netwerk.

D019 - Economie

De indiener stelt dat er mogelijk scheve prioriteiten zijn in de NRD in de planning en ruimtelijke ordening die de regionale economie en mobiliteit kunnen schaden.

Antwoord

In het plan-MER wordt de impact op van bestaande infrastructuur op de plaatsingsmogelijkheden voor windmolens onderzocht. Er zijn ons op dit moment geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit bekend die de plaatsingsmogelijkheden voor windmolens sterk verder zouden beperken. Het effect op ontwikkelingsmogelijkheden voor de economie, in het bijzonder, ruimte voor bedrijventerreinen wordt onderzocht in het plan-MER.

Het door indiener genoemde risico van scheve prioriteiten wordt door ons niet als zodanig herkend.

D019- Ecologie

Indiener vreest voor natuurschade en stelt dat de provincie geen echte bescherming biedt bij toepassing van de nieuwe landelijke conceptnormen.

Antwoord:

Over ecologisch onderzoek zie antwoord bij A005.

5. Reflectie op advies Commissie mer

Parallel met de terinzagelegging van de concept NRD heeft de provincie heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) gevraagd om een advies uit te brengen over de concept NRD. De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer.

Ter voorbereiding van dit advies heeft de Commissie mer op maandag 13 januari 2025 een bezoek aan de onderzoek locaties van het plan-MER gebracht en heeft de provincie, samen met medewerkers van de DCMR en van bureau Bosch & van Rijn (opsteller van de concept-NRD en het plan-MER) een toelichting gegeven op de voorgenomen voorkeursbeslissing, de concept-NRD en het op te stellen plan-MER.

Op 29 januari 2024 heeft de Commissie mer een conceptadvies over de concept-NRD uitgebracht. Op dinsdag 11 februari 2025 is hierover een Adviesgesprek geweest bij de Commissie mer. Waarna de Commissie mer haar advies op maandag 24 februari heeft gepubliceerd en openbaar heeft gemaakt (zie www.commissiemer.nl/adviezen/3867).

Het advies van de Commissie mer is bij de nota van beantwoording van de NRD als bijlage opgenomen.

De hoofdpunten van het advies zijn:

- een navolgbare onderbouwing van het doel en het vertrekpunt voor de (nieuwe) zoekgebieden voor windenergie in Lansingerland;
- de milieuargumenten voor het nieuwe standpunt van de provincie over windenergie in het Groene Hart in het algemeen, en zoekgebied A (Kruisweg-Oost) in het bijzonder;
- een navolgbare en goed onderbouwde alternatievenvergelijking van de milieugevolgen van (combinaties van) de zoekgebieden voor windenergie in Lansingerland;
- onderzoek naar milieuoptimalisaties van (combinaties van) de zoekgebieden;
- een beschrijving van een voorkeursbeslissing voor de begrenzing van een locatie voor windenergie in Lansingerland, de omgevingseffecten daarvan en van de (milieu)afwegingen hierbij.

De provincie beschouwt het advies van de Commissie mer als een waardevolle bijdrage in het proces. De provincie zal het advies overnemen en verwerken in het MER. In onderstaande

paragrafen wordt op een aantal hoofdpunten van het advies nader ingegaan en voorzien van een reflectie.

1. Afbakening milieuonderzoek plan-MER en vervolg
2. Nationaal landschap en Groene Hart
3. Natuur

1. Afbakening milieuonderzoek plan-MER en vervolg

De Commissie mer stelt in haar advies op dat een deel van de reeds beschikbare milieuonderzoeken een detailniveau heeft dat geschikt is voor vergunningverlening. Naar aanleiding hiervan werpt zij de vraag op of dit plan-MER niet direct kan worden uitgebreid naar het niveau van een project-MER voor de vergunningverlening.

Reflectie

Het proces dat de provincie voor ogen heeft, houdt in dat zij eerst met een voorkeursbeslissing aangeeft in welk gebied of gebieden de provincie de realisatie van 15 megawatt aan windenergie planologisch mogelijk wil maken.

Vervolgens is het aan initiatiefnemers om binnen dit gebied een vergunningsaanvraag in te dienen, inclusief alle benodigde onderzoeken en onderbouwingen.

De daadwerkelijke posities van de windmolens binnen het nog vast te stellen zoekgebied worden bepaald door de initiatiefnemer(s) en de betrokken grondeigenaren voor de ontwikkeling en realisatie van de windmolens. Deze zijn daarom nu nog niet in beeld. Over de keuze wie die initiatiefnemer(s) zal/ zullen zijn heeft de provincie beperkt zeggenschap aangezien zij geen eigenaar is van de gronden in de te onderzoeken locaties.

2. Nationaal landschap en Groene Hart

De Commissie mer geeft in haar advies aan dat de locatie Kruisweg-Oost door de provincie Zuid-Holland eerder juist uitgesloten is voor windmolens met als reden: 'Gebieden die vanuit landschappelijk, cultuurhistorisch, ecologisch of recreatief oogpunt kwetsbaar zijn, worden uitgesloten.' Het onderzoeksvoorstel (NRD) van de provincie geeft ook aan dat dit deel van het Groene Hart een groene buffer is tussen verstedelijkt gebied van Zoetermeer, Bleiswijk en Moerkapelle.

De Commissie mer stelt daarom: beschrijf in het MER de milieuargumenten (natuur en landschap) voor het nieuwe standpunt van de provincie over windenergie in het Groene Hart in het algemeen, en onderzoek naar zoekgebied Kruisweg-Oost in het bijzonder.

Verder adviseert de Commissie mer om in het MER aan te geven in hoeverre de totstandkoming van nieuw 'Groene Hart'-beleid én ander provinciaal of gemeentelijk beleid of (nieuwe)

afwegingskaders een (harde) randvoorwaarde is voor een eventuele aanwijzing van de locatie Kruisweg-Oost en voor de eventuele latere vergunningverlening van windmolens.

Reflectie

De route die Commissie mer voorstaat is de route, zoals de provincie dat normaal gesproken ook toepast en wil toepassen bij de herziening van haar omgevingsbeleid. Eerst komen tot de gewenste invulling of aanpassing van het beleid met participatie en uitwerking en tot slot besluitvorming.

De provincie Zuid-Holland (en met haar ook de provincies Utrecht en Noord-Holland) vinden de openheid van het Groene Hart een kostbaar goed. Hier gaan we zuinig mee om. Dat betekent dat bij ontwikkelingen zoals in de gemeente Lansingerland gekeken moet worden of de beoogde ontwikkelingen passen binnen de gebiedsidentiteit en zo niet transformatie kan plaatsvinden waardoor de ontwikkelingen doorgang kunnen vinden.

Voor de planologische inpassing van de windmolens in de gemeente Lansingerland houdt de provincie er rekening mee gebruik te zullen moeten maken van haar bevoegdheid om af te wijken van het huidige ruimtelijke beleid. De afweging voor het afwijken van het provinciaal omgevingsbeleid wordt zorgvuldig gemaakt en vindt plaats binnen de bredere beleidskaders en doelstellingen van de provincie.

Aanpassing of afwijking van het provinciale omgevingsbeleid is een bevoegdheid van Provinciale Staten.

3. Natuur

De Commissie mer vindt in haar advies de wijze en het tijdstip waarop effecten op de natuur in het plan-MER worden onderzocht te beperkt en onvoldoende concreet uitgewerkt. In haar advies zet de Commissie mer uiteen hoe de effecten op natuur beter onderzocht kunnen worden in het plan-MER.

Reflectie

De provincie deelt de mening van de Commissie mer dat voor alle deelgebieden een algemeen beeld moet worden geschetst van de huidige en toekomstige natuurwaarden. Dit beeld zal onderdeel uitmaken van het plan-MER en zal worden gebaseerd op literatuuronderzoek, openbare bronnen en lokaal aanwezige kennis van natuurorganisaties.

Ditzelfde literatuur- en bronnenonderzoek zal worden gebruikt voor de beschrijving van de effecten op beschermde soorten.

De provincie interpreteert het advies van de Commissie mer om in deze fase de effecten tijdens de aanleg- en gebruiksfase in kaart te brengen als volgt. Aangezien nog niet bekend is waar de windmolens precies komen, kan op dit moment slechts met beperkte nauwkeurigheid worden vastgesteld wat de effecten op de natuur zullen zijn. Wel kunnen er voor de verschillende

gebieden op hoofdlijnen uitspraken worden gedaan over mogelijke effecten tijdens de aanleg- en exploitatiefase.

Daarnaast wordt in het plan-MER aandacht besteed aan mogelijke maatregelen om natuurschade in de aanleg- en gebruiksfase te verminderen.

6. Voorgestelde aanpassingen NRD naar aanleiding van zienswijzen

De zienswijzen hebben geleid tot enkele aanpassingen in de NRD ten opzichte van de concept-NRD. Deze wijzigingen zijn hieronder aangegeven.

Zienswijze D001 - Lijnstructuur

De passage in paragraaf 3.5.2. van de NRD over de hogesnelheidstrein als te volgen lijnstructuur wordt geschrapt.

Zienswijze D004 - Rechtmatigheid

In de lijst met overlegpartners in paragraaf 1.4.3 van de NRD worden de gemeente Alphen aan den Rijn en het recreatieschap Rottemeren toegevoegd.

Zienswijze D011 - Algemeen

In het plan-MER wordt een variant opgenomen waarbij binnen de locatie Kruisweg-Oost twee windmolens ten zuiden van de A12 worden onderzocht. Dit wordt toegevoegd aan paragraaf 2.5 Alternatieven van de NRD.

Zienswijze D011 - Leefomgeving

In het plan-MER wordt een variant opgenomen die een combinatie is van BleiZo West en de Kruisweg zoals de indiener voorstelt, maar dan aan de noordkant van de A12, omdat daar technische ruimte is voor een opstelling van 3 windmolens verdeeld over de twee genoemde gebieden. Dit wordt toegevoegd aan paragraaf 2.5 Alternatieven van de NRD.

Ambtelijke wijziging

In het plan-MER wordt een variant opgenomen die een combinatie is van Noordpolder en de Kruisweg. Dit wordt toegevoegd aan paragraaf 2.5 Alternatieven van de NRD.

Ambtelijke wijziging

Nieuwe versie van figuur 1 in NRD geplaatst.

Bijlagen

- Bijlage 1 Advies van de commissie mer